

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA
Egészségügyi Ágazati Koordinációs
Helyettes Államtitkár

Iktatószám: 19704-29/2017/EHUMAP

A 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 3.§. (2) bekezdésében foglaltak alapján a **Gyakorló ápoló** szakmai vizsga szóbeli tételeit 29-es sorszámon kiadom. Érvényes 2017. május 1-től visszavonásig.

Budapest, 2017. április 18.

Dr. Ladányi Márta
helyettes államtitkár

OKJ azonosítószám	54 723 02
Szakképesítés megnevezése	Gyakorló ápoló
Vizsgatevékenység megnevezése	Szóbeli vizsgatevékenység
Vizsgafeladat megnevezése	Elméleti ismeretek szóbeli felidézése
Vizsgafeladat időtartama	45 perc
Vizsgafeladatok száma	30
Elektronikus elérési út	www.enkk.hu
Készítette	Allami Egészségügyi Ellátó Központ Emberi Erőforrás Fejlesztési Főigazgatóság
Jogszabályi háttér	Az emberi erőforrások minisztere ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 27/2016. (IX. 16.) EMMI rendelet; Az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet

Emberi Erőforrások Minisztériuma

54 723 02 Gyakorló ápoló Komplex szakmai vizsga Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Elméleti ismeretek szóbeli felidézése

A vizsgafeladat időtartama: 45 perc (felkészülési idő 30 perc, válaszadási idő 15 perc)

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 25%

A vizsgafeladat ismertetése:

A szóbeli vizsgatevékenység központilag összeállított vizsgakérdései a 4. Szakmai követelmények fejezetben szereplő Alapápolás, Egészségügyi alapismeretek, Klinikumi ismeretek, Diagnosztikus és terápiás beavatkozások felnőtt betegnél, Egészségnevelő és – fejlesztő tevékenység szakmai követelménymodulok témaköreinek mindegyikét tartalmazzák.

A feladatsor első részében találhatóak az 1-30-ig számozott, A. és B. feladatot tartalmazó vizsgakérdések. Ezek lesznek a húzótételek.

A második részben található a tanári példány, mely az értékelést segíti.

A tételsor az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendeletben foglalt szakképesítés 27/2016. (IX. 16.) EMMI rendeletben kiadott szakmai és vizsgakövetelménye alapján készült.

1. A. Ismertesse a szívelégtelenség kórfolyamatát, tüneteit és kezelését!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a szív felépítése, működése
- a vérkörök
- a szív eredetű keringési elégtelenség kórtana, formái, lehetséges okai, tünete, stádiumai (NYHA-féle osztályozás)
- a szív eredetű keringési elégtelenség kezelése
- rehabilitáció

1. B. Ismertesse az oxigénterápia ápolói feladatait!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az oxigénterápia indikációi, formái
- az oxigénterápia során használt eszközök és használatuk
- előkészítés oxigénterápiához
- lehetséges szövődmények
- megfigyelési és dokumentálási feladatok

2. A. Mutassa be az ischaemiás szívbetegségek kialakulásának okait, klinikai lefolyását és a kezelés szempontjait!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a szív vérellátása
- az ischaemiás szívbetegségek lehetséges okai
- az atherosclerosis kórélettana, rizikótényezői
- az angina pectoris formái, tünettana és kezelése
- az acut myocardialis infarctus fogalma, tünettana és kezelése

2. B. Foglalja össze az ischaemiás szívbetegségek ellátása során alkalmazott diagnosztikai módszereket! Ismertesse a 12 elvezetéses EKG-vizsgálat kivitelezését!

Szempontok a válaszadáshoz:

- anamnézis felvétel, fizikális vizsgálat
- eszközös vizsgálatok, képalkotó eljárások
- laboratóriumi vizsgálatok
- EKG-vizsgálat indikációi, a terheléses EKG vizsgálat jelentősége
- a leggyakoribb EKG-elvezetések
- a vizsgálat előkészítésének feladatai, a vizsgálat dokumentációs feladatai

3. A. Ismertesse a magasvérnyomás-betegséget az alábbi szempontok szerint!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a vérnyomás definíciója
- a vérnyomást meghatározó és befolyásoló tényezők
- a hypertonia formái, okai, jellemzői
- tünetek, lehetséges szövődmények
- diagnosztikai eljárások
- a kezelés lehetőségei

3. B. Mutassa be a gyógyszerformákat! Ismertesse a gyógyszerelés szabályait!

Szempontok a válaszadáshoz:

- folyékony, félszilárd és lágy gyógyszerformák
- modern gyógyszerformák
- a gyógyszerelés alapszabályai
- a gyógyszerelés higiénés követelményei
- a gyógyszerelés dokumentálása

4. A. Ismertesse a szívűködés intracardialis szabályozását! Foglalja össze a szív ingerképzési és ingerületvezetési zavarait!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a szív saját ingerképző és ingerületvezető rendszere
- az élettani EKG görbe jellemzése
- a szív ingerképzési zavarainak okai, tünetei, kezelése
- ingerületvezetési zavarok okai, tünetei, kezelése

4. B. Ismertesse a parenteralis gyógyszerelés indikációit! Foglalja össze az ápoló teendőit intramuscularis injekció beadásával kapcsolatban!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a parenteralis gyógyszerelés fogalma
- az injekciózás leggyakoribb formái
- előkészítés intramuscularis injekció beadásához
- kivitelezés, az intramuscularis injekció beadásának helye, szöge
- az injekciózás leggyakoribb szövődményei, a szövődmények megelőzése
- dokumentálás

5. A. Ismertesse az artériás rendszer leggyakoribb betegségeit!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az artériák felépítése, jellemzői
- az atherosclerosis okai, tünetei, alkalmazott diagnosztikai eljárások, kezelése
- a thromboangitis obliterans előfordulása, tünetei, kezelése
- az embólia fogalma, formái, tünetei, kezelési lehetőségek

5. B. Foglalja össze az angiográfiával kapcsolatos ápolói feladatokat!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az angiográfiás vizsgálat lényege, célja, típusai
- a vizsgálat előtti ápolói feladatok
- ápolói teendők a vizsgálatot követően

6. A. Foglalja össze a mérgezésekkel kapcsolatos ismereteit! Ismertesse az elsősegélynyújtó teendőit mérgezések esetén!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a mérge fogalma
- a mérgek sorsa a szervezetben
- a leggyakoribb mérgezések és azok fontosabb jellemzői
- az elsősegélynyújtó teendői az egyes mérgezéseknél

6. B. Ismertesse a tudat megfigyelésének általános szempontjait, az egyes kóros tudatállapotok jellemzőit! Ismertesse az eszméletlen beteg első ellátását!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a tudat fogalma
- a tiszta tudatú ember jellemzői
- a tudatzavarok lehetséges okai
- a tudatzavarok formái
- a tudatállapot felmérése, a tudat tisztaságának mérésére használt skálák
- az elsősegélynyújtó teendői eszméletlen betegnél

7. A. Jellemezze a vérereket! Ismertesse a sokk kiváltó ok szerinti felosztását, kórlefolyását, kezelésének lehetőségeit!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a vérerek fajtái, jellemzői
- erek közötti összeköttetések típusai
- a sokk definíciója
- a sokk kiváltó ok szerinti felosztása
- kórlefolyása, tünetei
- kezelése kiváltó ok szerint

7. B. Foglalja össze az infúziós terápiával kapcsolatos elméleti ismereteit az alábbi szempontok szerint!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az infúziós terápia célja
- a szervezet vízterei, folyadékforgalma
- a folyadék- és elektrolit háztartás zavarai
- az infúzió bejuttatásának formái
- a leggyakrabban alkalmazott infúziós oldatok
- az ápoló teendői infúziós terápia előtt, alatt és infúziós terápia után
- az intravénás kanülök gondozása
- az infúziós terápia lehetséges szövődményei

8. A. Foglalja össze a légzőrendszer anatómiájával kapcsolatos ismereteit! Ismertesse a krónikus obstruktív tüdőbetegségeket az alábbi szempontok figyelembe vételével!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a légzőrendszer feladata, részei
- a tüdő felépítése, vérellátása
- a krónikus obstruktív tüdőbetegségek jellemzői
- a bronchitis chronica kórtana, hajlamosító tényezők, tünetei, szövődménye, kezelése
- az asthma bronchiale oka, tünetei, kezelése
- az emphysema pulmonum kórtana, oka, tünetei, kezelése

8. B. Ismertesse a káros szenvedélyek formáit! Fejtse ki részletesen a dohányzás veszélyeit, megelőzésének lehetőségeit!

Szempontok a válaszadáshoz:

- szenvedélybetegség fogalma
- a káros szenvedélyek csoportosítása, formái
- a dohányzás egészségkárosító hatásai
- egészségnevelés a dohányzás megelőzésére

9. A. Foglalja össze a légzőrendszer működésével kapcsolatos ismereteit! Ismertesse a restriktív tüdőbetegségeket!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a légzőrendszer feladata, a légzés élettana
- a légzés szabályozása
- a restriktív tüdőbetegségek jellemzői
- a tüdő tuberculosis oka, kórtana, tünetei, diagnosztikája, megelőzése és kezelése
- a bronchiectasia kórtana, okai, tünetei, diagnosztikája, kezelése

9. B. Ismertesse az ápoló feladatait a köpet megfigyelésével és a köpet mintavétellel kapcsolatban! Ismertesse a higiénés köpetürítésre oktatás szempontjait!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- köpet mennyisége, színe, szaga, tartalma, állaga, rétegződése
- jellegzetes köpetek
- dokumentálás
- a köpet mintavétel célja, eszközei
- a mintavétel szabályai
- higiénés köpetürítésre oktatás

10. A. Ismertesse a daganatok kórtanát! Jellemezze a rosszindulatú tüdődaganatokat a megadott szempontok szerint!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a daganat fogalma
- a daganatok mikroszkópos felépítése, a daganatsejtek jellemzői
- a daganatképződés okai
- a benignus és malignus daganatok jellemzői
- a daganatok terjedése
- egyes szövetek gyakoribb tumorfajtái
- a szűrővizsgálatok célja, korai figyelmeztető jelek
- a rosszindulatú tüdődaganatok formái, tünetei, kezelése

10. B. Ismertesse a bronchoszkópiával kapcsolatos ápolói teendőket és a beavatkozás menetét!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a bronchoszkópia fogalma, célja, indikációi
- a vizsgálat előkészítése
- kivitelezés menete
- a vizsgálat utáni teendők
- a bronchoszkópia lehetséges szövődményei

11. A. Ismertesse a pleura megbetegedéseit!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a mellhártya anatómiája
- a mellkasi folyadékgyülem kialakulásának okai
- a transsudatum és exsudatum fogalma, elkülönítése
- a hydrothorax lényege, okai, kezelése
- a pleuritis formái, okai, tünetei, kezelése
- a pneumothorax kórtana, formái, tünetei és kezelése

11. B. Ismertesse a mellkaspunkcióval kapcsolatos ápolói feladatokat!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a mellkascsapolás célja
- előkészítés a beavatkozáshoz
- a mellkascsapolás alatti és utáni ápolói teendők

12. A. Ismertesse a veseelégtelenség formáit, azok okait, tüneteit és kezelését!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a vizeletkiválasztó és -elvezető rendszer részei
- a vesék feladata, makroszkópos és mikroszkópos felépítése
- a vizeletkiválasztás élettana
- a veseelégtelenség fogalma
- a veseelégtelenség formái, okai, lefolyása, tüneteit és kezelése

12. B. Ismertesse a vizelet megfigyelésével és a vizelet-mintavétellel kapcsolatos ápolói teendőket!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a vizeletürítés mechanizmusa
- a normál vizelet jellemzői
- vizeletvizsgálatok
- a kóros vizelet jellemzői
- a vizeletürítés zavarai
- a vizelet mintavétel eszközei, szabályai

13. A. Mutassa be a hasnyálmirigy endokrin működését! Ismertesse a diabetes mellitus kialakulásának okait, klinikai lefolyását és kezelését!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a hasnyálmirigy elhelyezkedése, feladata
- a hasnyálmirigy endokrin működése
- az inzulin hatása
- a diabetes mellitus fogalma, felosztása, tünetei, szövődményei
- a diabetes mellitus diagnosztikája, kezelése
- hyper- és hypoglykaemiás coma okai, tünetei

13. B. Ismertesse a diabetes mellitusban szenvedő beteg diétás kezelésének elveit! Foglalja össze az egészségnevelés és a betegoktatás szempontjait cukorbeteg ápolása során!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a cukorbeteg diétás kezelésének célja, alapelvei
- életmódbeli tanácsok
- a betegoktatás célja, formái
- az otthoni vércukormérés és az inzulin beadásának oktatása

14. A. Mutassa be a hyperthyreosis és a hypothyreosis okait, tüneteit, kezelését!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a pajzsmirigy elhelyezkedése, felépítése
- a pajzsmirigy által termelt hormonok és hatásaik
- a pajzsmirigy hormontermelésének szabályozása
- a hyperthyreosis okai, tüneteit, kezelése
- a hypothyreosis okai, tüneteit, kezelése

14. B. Mutassa be a betegség személyiségre gyakorolt hatásait! Sorolja fel a segítő kapcsolat jellemzőit! Ismertesse a szorongén pszichikus ártalmakat!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a betegség fogalma, megjelenési formái, kimenetele
- a betegség hatása az egyénre
- a betegségmagatartás típusai
- a heveny és krónikus betegségek hatása
- megküzdési stratégiák
- a segítő kapcsolat jellemzői
- szorongén pszichikus ártalmak

15. A. Ismertesse a gyomor és nyombélfekély kórfolyamatát az alábbi szempontok szerint!

Szempontok a válaszadáshoz:

- az emésztőrendszer feladata, az emésztőcsatorna szakaszai
- a gyomor és a nyombél anatómiája
- a gyomornyálkahártyájának épségét fenntartó tényezők
- a gyomor és nyombélfekély kialakulásában szerepet játszó tényezők
- a gyomor és nyombélfekély tünetei, diagnosztikája, kezelése, szövődményei

15. B. Ismertesse a gasztroszkópiával kapcsolatos ápolói feladatokat!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a gasztroszkópia fogalma
- a vizsgálat célja
- a beavatkozás előtti ápolói teendők
- a vizsgálat menete
- a vizsgálat utáni ápolói feladatok

16. A. Foglalja össze a máj anatómiáját és élettanát! Ismertesse a hepatitiseket!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a máj elhelyezkedése, makroszkópos és mikroszkópos szerkezete
- a máj feladatai
- a hepatitisek felosztása, okai
- a hepatitisek jellegzetes tünetei, diagnosztikája
- a hepatitisek kezelése, a megelőzés lehetőségei

16. B. Ismertesse a serdülőkori fejlődés jellemzőit! Határozza meg a serdülőkorúakkal kapcsolatos gondozási feladatokat!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- testi változások serdülőkorban
- serdülőkori lelki változások
- a leggyakoribb egészségügyi problémák serdülőkorban
- a gondozás feladatai, gondozási formák

17. A. Ismertesse az epekövesség kórtanát, az epekőbetegség lefolyását, tüneteit, kezelésének lehetőségeit!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az epehólyag elhelyezkedése, felépítése, működése
- a májon kívüli epeutak
- az epekövesség okai, a betegségre hajlamosító tényezők
- az epekövesség tünetei, lehetséges szövődmények
- az epekövesség kezelési lehetőségei

17. B. Ismertesse a hányással és a hányadék megfigyelésével kapcsolatos ápolói feladatokat!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a hányinger és a hányás fogalma
- a hányás gyakoribb okai
- a hányás formái, jellege
- a hányadék jellemzői
- az ápoló megfigyelési feladatai

18. A. Mutassa be a hasnyálmirigy exokrin működését! Ismertesse a pancreatitis formáit, okait, tüneteit és kezelésének lehetőségeit!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a hasnyálmirigy elhelyezkedése, felépítése
- a hasnyálmirigy exokrin működése
- a pancreas megbetegedéseiben alkalmazott vizsgáló módszerek
- az acut pancreatitis kórtana, okai, tünete, kezelése
- az idült pancreatitis kórtana, okai, tünete, kezelése

18. B. Foglalja össze az ápolási folyamattal kapcsolatos elméleti ismereteit! Ismertesse az ápolási dokumentáció részeit, valamint a dokumentálás követelményeit!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az ápolási folyamat fogalma
- az ápolási folyamat szakaszai, az egyes szakaszok jellemzése
- az ápolási dokumentáció tartalma, szükségességének indokai
- adatkezelés jogi háttere

19. A. Foglalja össze a belek felépítésével és működésével kapcsolatos ismereteit!
Ismertesse a nem fertőzőes eredetű gyulladással bélbetegségeket!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az emésztőrendszer szakaszai
- a belek anatómiája, élettana
- a Crohn-betegség kórtana, tünetei, diagnosztikája, szövődményei, kezelése
- a Colitis ulcerosa kórtana, tünetei, diagnosztikája, szövődményei, kezelése

19. B. Ismertesse a kolonoszkópiához kapcsolódó ápolói feladatokat!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a kolonoszkópia lényege, célja
- a beavatkozás előtti ápolói feladatok
- a vizsgálat menete, a beteg lehetséges panaszai a vizsgálat alatt
- a vizsgálat utáni ápolói teendők

20. A. Ismertesse az ileusok formáit, kórlefolyását és kezelésük lehetőségeit!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az ileus fogalma
- az ileusok kiváltó ok szerinti csoportosítása, jellemzői
- az ileus klasszikus tünetei, diagnosztikája
- az ileus kezelése

20. B. Foglalja össze a műtétekkel kapcsolatos ismereteket! Ismertesse az általános műtéti előkészítés és utókezelés teendőit, ápolói feladatait!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a műtét fogalma
- a műtéti javallat formái
- a műtétek csoportosítása
- a műtéti előkészítés, ápolói feladatok a műtét előkészítésével kapcsolatban
- a műtéti utókezelés ápolói feladatai
- a műtét után előforduló szövődmények

21. A. Ismertesse az anaerob sebészeti fertőzéseket!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a sebészeti fertőzések okai
- a sebészeti fertőzések csoportosítása
- a tetanusz oka, tünetei, kezelése, megelőzése
- a gázgangréna oka, tünete, kezelése

21. B. Foglalja össze a fertőzések kialakulásával és megelőzésével kapcsolatos ismereteit a megadott szempontok szerint!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a fertőzés fogalma
- a fertőző betegségek kialakulását meghatározó tényezők
- a fertőzés terjedéséhez szükséges tényezők
- nosocomialis fertőzések fogalma
- a fertőző beteg izolálásának szabályai
- asepsis, antisepsis fogalma, módszerei
- a fertőtlenítés módjai, a fertőtlenítő hatás fokozatai

22. A. Ismertesse az emberi szervezet számára fontos tápanyagokat, építőanyagokat! Foglalja össze az anyagcsere lényegét! Ismertesse a kiegyensúlyozott táplálkozás kritériumait!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a tápanyagok és jellemzőik
- a sejtépítő anyagok és jellemzőik
- a közti anyagcsere, a fehérje-, szénhidrát- és zsíryanycsere lényege
- az alapanyagcsere fogalma
- energiaszükséglet, energiaforgalom
- az energiaszükségletet befolyásoló tényezők
- táplálkozási ajánlás elemei

22. B. Ismertesse az enteralis mesterséges táplálás lehetséges módjait!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a malnutritio fogalma
- a malnutritio kiváltó tényezői
- a malnutritio következményei
- a tápláltsági állapot felmérése
- az enteralis táplálás módjai, eszközei
- a tápszerek fajtái, tápszeradagolás módjai
- a táplálás lehetséges szövődmenyei
- a szondatáplálás szabályai

23. A. Mutassa be a vér összetételét, jellemezze a vér alakos elemeit! Ismertesse az anémiák felosztását, okait, tüneteit és terápiás lehetőségeit!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a vér jellemzői
- a sejt közötti állomány alkotói
- a sejtes állomány alkotói
- az alakos elemek jellemzői
- az anaemia fogalma
- az anémiák felosztása
- az anémiák okai, tünete, kezelése

23. B. Ismertesse a transfúziós terápiával kapcsolatos ápolói teendőket a megadott szempontok szerint!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a transfúzió célja
- az ABO-, és Rh-vércsoportrendszer
- a transfúziós terápia előtti ápolói feladatok
- ápolói feladatok transfúzió alatt
- ápolói feladatok transfúzió után
- transfúziós szövődmények jellemzői, teendők szövődmény észlelésekor

24. A. Foglalja össze az agyvelő anatómiai felépítésével kapcsolatos ismereteit! Ismertesse a stroke felosztását, tüneteit és kezelését!

Szempontok a válaszadáshoz:

- az idegrendszer feladata
- az agyvelő részei anatómiai felosztás szerint
- a nagyagy felépítése
- agyburkok
- az agy vérellátása
- a stroke fogalma
- a stroke kialakulásában szerepet játszó kockázati tényezők
- a stroke felosztása, jellegzetes tünetek
- a stroke kezelési elvei

24. B. Jellemezze Magyarország lakosságának egészségi állapotát! Ismertesse az egészségügyi ellátás hazai rendszerét!

Szempontok a válaszadáshoz:

- az egészség fogalma
- az egészségi állapotot befolyásoló tényezők
- Magyarország lakosságának egészségi állapota
- a magyar egészségügyi ellátás rendszere és jellemzői
- a progresszív betegellátás fogalma

25. A. Foglalja össze a magzati vérkeringés jellemzőit! Ismertesse a veleszületett szívhibákat!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a keringési rendszer feladata
- a magzati vérkeringés
- shunttel nem járó szívhibák
- jobb-bal shunttel járó szívhibák
- bal-jobb shunttel járó szívhibák

25. B. Ismertesse az egészséges újszülött jellemzőit, gondozását! Mutassa be az anyatejes táplálás fontosságát és a korai anya-gyermek kapcsolat jelentőségét!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az egészséges újszülött jellemzői
- átmeneti működészavarok
- az újszülött gondozása
- az anyatej összetétele, a szoptatás fontossága
- a korai anya-gyermek kapcsolat jelentősége

26. A. Foglalja össze a bőr megfigyelésének szempontjait és a bőrgyógyászati diagnosztikus eljárásokat! Jellemezze az elsődleges és másodlagos elemi bőrijelenségeket!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a bőr feladata
- a bőr rétegei, mirigyei, származékai
- a bőr megfigyelésének szempontjai
- bőrgyógyászati vizsgáló eljárások
- elsődleges elemi jelenségek
- másodlagos elemi jelenségek

26. B. Foglalja össze a decubitus kialakulásával és ápolásával kapcsolatos ismereteket az alábbi szempontok szerint!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a decubitus fogalma
- a decubitus stádiumbeosztása
- a decubitus kialakulására hajlamosító tényezők
- a decubitus kialakulásának leggyakoribb helyei
- decubitus rizikómérő skálák
- a decubitus megelőzése, ápolása

27. A. Ismertesse a gyermekkorban előforduló, kiütéssel járó fertőző betegségeket! Mutassa be az életkorhoz kötött kötelező védőoltások rendjét!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- scarlatina, rubeola, morbili és varicella oka, tünetei, kezelése, lehetséges szövődményei
- a prevenció fogalma, szintjei
- a védőoltások célja
- az immunitás formái
- a mesterséges immunizálás formái
- korhoz kötött kötelező védőoltások, oltási rend

27. B. Határozza meg az ápolási modellek jelentőségét! Ismertesse Virginia Henderson és Dorothea Orem ápolási modelljét!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az ápolási modell fogalma
- az ápolási modellek jelentősége
- a modellek alapjai, összetevői
- az ápolási modellek közös vonásai
- Virginia Henderson ápolási modellje
- Dorothea Orem ápolási modellje

28. A. Ismertesse a hospice ellátás lényegét, jelentőségét a megadott szempontok szerint!
Ismertesse a haldokló és családjának gondozási feladatait!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a hospice és a palliatív ellátás fogalma, alapelvei
- a hospice szervezeti formái
- a hospice team tagjai
- az ápoló feladatai a hospice team-ben
- a haldoklás szakaszai (Elisabeth Kübler-Ross), a haldokló pszichés gondozása
- a normál gyász lefolyása, a család támogatása

28. B. Ismertesse a betegek és az egészségügyi dolgozók egészségügyi törvényben rögzített jogait és kötelességeit!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a hatályos egészségügyi törvény fő alapelvei
- a betegjogok ismertetése
- a betegek kötelességei
- a betegjogok érvényesítésének lehetőségei
- az egészségügyi dolgozók jogai és kötelességei

29. A. Sorolja fel a neurológiában alkalmazott képalkotó diagnosztikai eljárásokat! Ismertesse a komputer tomográfia vizsgálattal (CT) kapcsolatos ápolói feladatokat!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a gerincvelő elhelyezkedése, szakaszai, szelvényei
- a gerincvelő keresztmetszetének makroszkópos és mikroszkópos szerkezete
- a gerincvelő pályarendszerei
- a neurológiában alkalmazott képalkotó diagnosztikai módszerek
- az CT vizsgálat lényege, formái
- az CT vizsgálat ellenjavallatai, kockázatai
- ápolói feladatok CT vizsgálat előtt és után

29. B. Mutassa be az öregedés élettani jelenségeit! Foglalja össze az idősök pszichológiai és szociológiai problémáit! Ismertesse az idősgondozás feladatait!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az időskor szakaszai
- az öregedéssel összefüggő testi változások (szervrendszerenként)
- pszichológiai és szociológiai problémák idős korban
- a sikeres öregedés jellemzői
- az idős ember életmódja
- az idős ember gondozásának céljai
- az idősgondozás színterei, feladatai

30. A. Jellemezze a sebek fajtáit! Ismertesse a vérzések típusait, és az elsősegélynyújtó feladatait a vérzések ellátása kapcsán!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a seb fogalma
- a sebek típusai keletkezés szerint
- a mechanikai sebzések fajtái és jellemzői
- a sebellátás formái
- az elsősegélynyújtó teendői sebellátás során
- artériás, vénás, hajszáleres vérzés jellemzői, ellátása

30. B. Foglalja össze a rehabilitációval kapcsolatos ismereteket! Ismertesse a fogyatékoság formáit! Mutassa be az akadálymentes környezet jellemzőit!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a rehabilitáció és a habilitáció fogalma
- a rehabilitáció részterületeinek bemutatása
- a rehabilitáció szinterei
- a fogyatékoság fogalma, formái
- akadályok fajtái, az akadálymentes környezet jellemzői

AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI

Tanári példány

1. A. Ismertesse a szívelégtelenség kórfolyamatát, tüneteit és kezelését!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a szív felépítése, működése
- a vérkörök
- a szív eredetű keringési elégtelenség kórtana, formái, lehetséges okai, tünete, stádiumai (NYHA-féle osztályozás)
- a szív eredetű keringési elégtelenség kezelése
- rehabilitáció

Kulcsszavak, fogalmak:

- atrium dextrum, atrium sinistrum, ventriculus dexter, ventriculus sinister, septum cordis, semilunaris billentyű, bicuspidalis billentyű, tricuspidalis billentyű, endocardium, myocardium, epicardium, pericardium, szív ciklus, systole, diastole, pausa, verőterefogat, perctérfogat, a szív működés extracardialis és intracardialis szabályozása
- kisvérkör, nagyvérkör, artéria pulmonalis, vena pulmonalis, aorta, vena cava inferior, vena cava superior, sinus coronarius
- kompenzált szak, dekompenzált szak, jobb szívfél gyengesége, bal szívfél gyengesége, asthma cardiale, vegyes szívelégtelenség, fáradékonyság, dyspnoe, cyanosis, oedema, pangásos bronchitis, nycturia, pangásos máj, pangásos vese, NYHA I., II., III., IV. stádium
- gyógyszeres kezelés, digitalis, diureticum, ACE-gátló, angiotenzin II. receptor antagonist, nitrát, oxigén, étrend, életmód

1. B. Ismertesse az oxigénterápia ápolói feladatait!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az oxigénterápia indikációi, formái
- az oxigénterápia során használt eszközök és használatuk
- előkészítés oxigénterápiához
- lehetséges szövődmények
- megfigyelési és dokumentálási feladatok

Kulcsszavak, fogalmak:

- hypoxia, hypercapnia
- oxigénpalack, központi oxigén, oxigénkoncentrátor, orrkatéter, orrszonda, arcmaszka (50-es, 100-as), oxigénsátor, endotrachealis tubus, biztonsági szabályok
- a beteg, az eszközök és a környezet előkészítése, Fowler-helyzet, fél-Fowler-helyzet
- oxigéntúladagolás
- folyamatos monitorizálás, vitális paraméterek, pulzoximetria, légúti váladék megfigyelése, vérgáz, folyadékgyenleg, testsúlymérés

2. A. Mutassa be az ischaemiás szívbetegségek kialakulásának okait, klinikai lefolyását és a kezelés szempontjait!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a szív vérellátása
- az ischaemiás szívbetegségek lehetséges okai
- az atherosclerosis kórélettana, rizikótényezői
- az angina pectoris formái, tünettana és kezelése
- az acut myocardialis infarctus fogalma, tünettana és kezelése

Kulcsszavak, fogalmak:

- arteria coronaria dextra, arteria coronaria sinistra, sinus coronarius, végartéria
- a szívizom megnövekedett oxigén igénye, a szívizom csökkent oxigén ellátása, spasmus, coronariasclerosis
- atheroscleroticus plakk, fissura, spasmus, thrombus, ischaemia, necrosis, rizikófaktorok
- stabil angina, instabil angina, néma angina, jellegzetes retrosternalis fájdalom, fájdalom kisugárzása, halálfélelem, sápadt, veritékes bőr, EKG, nitrát, rizikófaktorok kiiktatása, béta-receptor-blokkolók, thrombocyt-aggregáció-gátlók, ACE-gátlók, PTCA, bypass
- a myocardium körülírt részének vérellátási zavar miatti elhalása, jellegzetes, nitrátra nem szűnő retrosternalis fájdalom, a fájdalom kisugárzása, atípusos tünetek, halálfélelem, sápadt, veritékes bőr, EKG vizsgálat, enzimeltérések, fájdalomcsillapítás, vénabiztosítás, monitorozás, nitrát, oxigén, fibrinolízis, véráldagsgátlók, sebészi kezelés, ACE-gátlók, béta-receptor-blokkolók

2. B. Foglalja össze az ischaemiás szívbetegségek ellátása során alkalmazott diagnosztikai módszereket! Ismertesse a 12 elvezetéses EKG-vizsgálat kivitelezését!

Szempontok a válaszadáshoz:

- anamnézis felvétel, fizikális vizsgálat
- eszközös vizsgálatok, képkalkotó eljárások
- laboratóriumi vizsgálatok
- EKG-vizsgálat indikációi, a terheléses EKG vizsgálat jelentősége
- a leggyakoribb EKG-elvezetések
- a vizsgálat előkészítésének feladatai, a vizsgálat dokumentációs feladatai

Kulcsszavak, fogalmak:

- anamnézis felvétel szempontjai, inspectio, palpatio, auscultatio, percussio
- mellkasröntgen, echokardiográfia, EKG, terheléses-EKG, Holter-monitorozás, izotópvizsgálat, koronarográfia
- teljes vérkép, elektrolitok, enzimek, vizeletvizsgálat
- ingerképzési-, ingerületvezetési zavarok, a szívizom vérellátási zavarai, szívinfarktus, a szívizom gyulladós megbetegedései, elektrolitzavarok, gyógyszerhatások
- unipoláris elvezetések, bipoláris elvezetések, mellkasi elvezetés
- a beteg, a környezet és az eszközök előkészítése

3. A. Ismertesse a magasvérnyomás-betegséget az alábbi szempontok szerint!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a vérnyomás definíciója
- a vérnyomást meghatározó és befolyásoló tényezők
- a hipertonia formái, okai, jellemzői
- tünetek, lehetséges szövődmények
- diagnosztikai eljárások
- a kezelés lehetőségei

Kulcsszavak, fogalmak:

- szisztolés vérnyomás, diasztolés vérnyomás, érfalra kifejtett nyomás
- perctérfogat, erek rugalmassága, perifériás ellenállás, keringő vér mennyisége, viszkozitása, a szövetek és a vér sótartalma
- primer (esszenciális) hipertonia, szekunder hipertonia, hypertoniás krízis
- hipertonia tünetei, hypertoniás krízis tünetei
- encephalopathia, stroke, ISZB, aorta dissectio, vesefunkció romlása
- anamnézis, rizikófaktorok feltárása, fizikális vizsgálat, pulzus-, vérnyomásmérés, szemfenék vizsgálat, laboratóriumi vizsgálatok (teljes vérkép, CN, kreatinin, elektrolitok, vércukor, koleszterin-szint, triglicerid, húgysav, GOT, GPT, gamma-GT, CRP, TSH), EKG, mellkasröntgen, ABPM, ECHO, hasi-, kismencedei ultrahang
- oki kezelés (szekunder hipertonia), tüneti kezelés, életmód, pszichés vezetés, gyógyszeres kezelés, diuretikum, béta-receptor-blokkolók, ACE-gátlók, angiotenzin-receptor-blokkolók, Ca-antagonisták, perifériás alfa-receptor-blokkolók

3. B. Mutassa be a gyógyszerformákat! Ismertesse a gyógyszerelés szabályait!

Szempontok a válaszadáshoz:

- folyékony, félszilárd és lágy gyógyszerformák
- modern gyógyszerformák
- a gyógyszerelés alapszabályai
- a gyógyszerelés higiénés követelményei
- a gyógyszerelés dokumentálása

Kulcsszavak, fogalmak:

- pulvis, tableta, capsula, dragee, pilula, suppositorium, globulus, unguentum, gél, paszta, solutio, mixtúra, emulzió, szuszpenzió, extraktum, tinktúra, szirup, parenteralis oldatok, injekció, infúzió
- tapaszok, liposzómák, mátrix, mikrogranulátum, mikrokapszula
- a gyógyszerelés „hármás”, „ötös” (és „kilences”) szabálya
- higiénés kézfertőtlenítés, gumikesztyű, kiadagolás helyes módja, tableta felezése, tableta porítása, parenteralis gyógyszer sterilitásának megtartása, fertőtlenítés, hulladékgyűjtés, teendők gyógyszertervezés esetén

4. A. Ismertesse a szív működés intracardialis szabályozását! Foglalja össze a szív ingerképzési és ingerületvezetési zavarait!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a szív saját ingerképző és ingerületvezető rendszere
- az élettani EKG görbe jellemzése
- a szív ingerképzési zavarainak okai, tünetei, kezelése
- ingerületvezetési zavarok okai, tünetei, kezelése

Kulcsszavak, fogalmak:

- automácia, Sinus-csomó, pitvar-kamrai csomó, His-köteg, Tawara-szárok, Purkinje-rostok, elsődleges ingerképző központ, másodlagos ingerképző központ
- P, Q, R, S, T, U hullám, P hullám, pitvari systole, P-Q távolság, pitvar-kamrai átvezetési idő, QRS komplexus, kamraizomzat depolarizációja, kamrai systole, ST szakasz, kamraizomzat lassú repolarizációja, T hullám, gyors repolarizáció
- Sinus tachycardia, sinusbradycardia, sinus arrhythmia, extrasystolia, pitvarlebegés, pitvarfibrilláció, supraventricularis paroxysmalis tachycardia, ventricularis tachycardia, kamrafibrilláció
- pitvar-kamrai átvezetési zavarok, Adams-Stokes roham, kamrán belüli vezetési zavar
- gyógyszeres terápia, kardiverzió, pacemaker terápia, ablatio

4. B. Ismertesse a parenteralis gyógyszerelés indikációit! Foglalja össze az ápoló teendőit intramuscularis injekció beadásával kapcsolatban!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a parenteralis gyógyszerelés fogalma
- az injekciózás leggyakoribb formái
- előkészítés intramuscularis injekció beadásához
- kivitelezés, az intramuscularis injekció beadásának helye, szöge
- az injekciózás leggyakoribb szövődményei, a szövődmények megelőzése
- dokumentálás

Kulcsszavak, fogalmak:

- tápcsatorna megkerülése, gyors hatás elérése, a hatóanyag az emésztőrendszerben elbomlik, vagy nem szívódik fel, per os nem fogyaszthat, vagy nem tud fogyasztani semmit a beteg (pl. eszméletlen, nyelészavar, hányás)
- intracutan, subcutan, intramuscularis, intravénás, intracardialis, intratechalis, intraarticularis injekció
- a környezet előkészítése, a beteg pszichés és fizikális előkészítése
- eszközök előkészítése, kéz- és bőrfertőtlenítés eszközei, gumikesztyűk, beadandó gyógyszer, steril tűk, steril fecskendők, ragtapasz, olló, törülköző, veszélyeshulladékgyűjtő, ledobó tál
- musculus gluteus, musculus vastus lateralis, musculus deltoideus, a musculus gluteusba adott injekció kimérésének szabályai, 90°, visszaszívás
- fertőzés, szövetártalom, haematoma, allergiás és toxikus reakció

5. A. Ismertesse az artériás rendszer leggyakoribb betegségeit!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az artériák felépítése, jellemzői
- az atherosclerosis okai, tünetei, alkalmazott diagnosztikai eljárások, kezelése
- a thromboangitis obliterans előfordulása, tünetei, kezelése
- az embólia fogalma, formái, tünetei, kezelési lehetőségek

Kulcsszavak, fogalmak:

- intima, media, adventitia, rugalmas típusú artéria, izmos típusú artéria
- rizikótényező, életkor, magas LDL-koleszterin, alacsony HDL-koleszterin, dohányzás, hipertonia, elhízás, diabetes mellitus, mozgásszegény életmód, artériák beszűkülése, elzáródása, érintett szerv vérellátási zavarának megjelenési formái, fizikális vizsgálat, angiográfia, EKG, vizeletvizsgálat, szemfenék vizsgálat, rizikótényezők kiküszöbölése, egészséges életmód, diéta
- rendszerint fiatal, dohányos férfiak esetében, leggyakrabban az alsó végtagot érinti, láb ujjai fázékonyak, elfehérednek, dysbasiás panaszok, érintett végtagon a pulzus alig tapintható, gangraena, dohányzás tiltása, értágítók, mozgásterápia, lábhygiéné
- embólus, légembólia, zsírembólia, thrombus, vénás embólus, tüdőembólia, artériás embólus, elzárt érterületnek megfelelő tünetek, antikoaguláns kezelés, fibrinolízis, sebészi kezelés

5. B. Foglalja össze az angiográfiával kapcsolatos ápolói feladatokat!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az angiográfiás vizsgálat lényege, célja, típusai
- a vizsgálat előtti ápolói feladatok
- ápolói teendők a vizsgálatot követően

Kulcsszavak, fogalmak:

- kontrasztanyag, szűkület, elzáródás, kóros tárgulat, kóros összeköttetés, arteriográfia, flebográfia, koronarográfia
- a környezet előkészítése, a beteg pszichés és szomatikus előkészítése, beleegyező nyilatkozat ellenőrzése, véralvadási laborparaméterek meglétének ellenőrzése
- beteg elhelyezése, ágynyugalom, megfigyelési feladatok, lehetséges szövődmények, bő folyadékbevitel, vizeletürítés biztosítása, nyomókötés eltávolításának időpontja

6. A. Foglalja össze a mérgezésekkel kapcsolatos ismereteit! Ismertesse az elsősegélynyújtó teendőit mérgezések esetén!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a mérge fogalma
- a mérgek sorsa a szervezetben
- a leggyakoribb mérgezések és azok fontosabb jellemzői
- az elsősegélynyújtó teendői az egyes mérgezéseknél

Kulcsszavak, fogalmak:

- olyan anyag, amely kis mennyiségben a szervezetbe jutva, a szervezet életfolyamatait átmenetileg vagy véglegesen megzavarja
- behatási kapu, védekező mechanizmusok
- szén-monoxidmérgezés, tökéletlen égés, szén-dioxidmérgezés, borospince, silómedence, emésztőgödör, klórgáz, mentő hívása, biztonság, átszellőztetés, biztonságos kimentés, beteg vizsgálata, állapottól függő ellátás
- altató-, nyugtatószerek, mentőhívás, betegvizsgálat, állapottól függő beavatkozások, hánytatás, hánytatás tilalmának esetei, állapot megfigyelés
- etil-alkoholmérgezés, mentőhívás, szabad légútbiztosítás, lehűléstől védelem, megfigyelés, szükség szerint újraélesztés, metil-alkoholmérgezés, etil-alkohol
- lúgmérgezés, savmérgezés, elsősegélynyújtó saját védelme, mentő hívása, ellátás bőrre, szembe, légutakba került és lenyelt marószerek esetén
- növényvédő szer mérgezés megelőzése (biztonságos tárolás, munkavédelmi előírások betartása), öngyilkossági szándék, elsősegélynyújtó saját védelme
- gombamérgezésre utaló jelek, tünetek, mentőhívás, eszméletlenül lévő beteg hánytatása, eszméletlen betegnél stabil oldalfekvés

6. B. Ismertesse a tudat megfigyelésének általános szempontjait, az egyes kóros tudatállapotok jellemzőit! Ismertesse az eszméletlen beteg első ellátását!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a tudat fogalma
- a tiszta tudatú ember jellemzői
- a tudatzavarok lehetséges okai
- a tudatzavarok formái
- a tudatállapot felmérése, a tudat tisztaságának mérésére használt skálák
- az elsősegélynyújtó teendői eszméletlen betegnél

Kulcsszavak, fogalmak:

- a központi idegrendszer legmagasabb rendű szintetikus funkciója
- térben és időben tájékozott, adekvát válasz
- intracranialis okok (koponya trauma, térfoglaló folyamat, cerebralis ischaemia, intracerebralis vérzés, meningitis, encephalitis, epilepsziák), extracranialis okok (májelégtelenség, veseelégtelenség, hypoxia, hyper-, hypoglykaemia, vérkeringési zavarok, elektrolit zavarok, mérgezés)
- apathia, somnolentia, sopor, coma, eufória, térbeli, időbeli tájékozatlanság, negatívizmus, delírium, delírium tremens
- megfigyelés, beszélgetés, kérdések, egyszerű utasítások megértése, intellektuális funkciók felmérése, beszéd, viselkedés megfigyelése, AVPU score, Glasgow-kómaskála
- betegvizsgálat, stabil oldalfektetés javallatai, ellenjavallatai, vitális paraméterek

7. A. Jellemezze a vérereket! Ismertesse a sokk kiváltó ok szerinti felosztását, kórlefolyását, kezelésének lehetőségeit!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a vérerek fajtái, jellemzői
- erek közötti összeköttetések típusai
- a sokk definíciója
- a sokk kiváltó ok szerinti felosztása
- kórlefolyása, tünetei
- kezelése kiváltó ok szerint

Kulcsszavak, fogalmak:

- artéria, arteriola, vena, venula, kapilláris, intima, media, adventitia, vénabillentyű
- arteriovenosus, kollaterális anasztomózis
- progresszív kórfolyamat, hirtelen fellépő és jelentős aránytalanság a keringő vértérfogat és az érpálya befogadóképessége között
- hypovolaemiás sokk, szeptikus sokk, anaphylaxiás sokk, cardiogen sokk
- kompenzáló mechanizmusok, érszűkület (kivétel agy, coronaria), AV-shunt megnyílnak, romló szöveti oxigénellátás, anyagcsere zavarok, acidosis, kompenzáció megszűnése, értágulat, fokozódó szöveti hypoxia, halál
- hypotonia, pulsus filiformis, tachypnoe, sápadt, hidegverítékes bőr, beesett arc, oliguria, anuria, acidosis, nyugtalanság, tudatzavar
- sokkfektetés, Trendelenburg-helyzet, vénabiztosítás (centrális, perifériás), átjárható légutak biztosítása, oxigén, lélegeztetés, vérzéscsillapítás, adekvát folyadékpótlás, transzfúzió, veseműködés ellenőrzése, fájdalomcsillapítás, sav-bázis egyensúly helyreállítása, keringéstámogatás, trombózis profilaxis, Dopamin, Tonogén, szteroid, folyamatos monitorozás, kihűléstől védelem

7. B. Foglalja össze az infúziós terápiával kapcsolatos elméleti ismereteit az alábbi szempontok szerint!

Szempontok a válaszadáshoz:

- az infúziós terápia célja
- a szervezet vízterei, folyadékforgalma
- a folyadék- és elektrolit háztartás zavarai
- az infúzió bejuttatásának formái
- a leggyakrabban alkalmazott infúziós oldatok
- az ápoló teendői infúziós terápia előtt, alatt és infúziós terápia után
- az intravénás kanülök gondozása
- az infúziós terápia lehetséges szövődményei

Kulcsszavak, fogalmak:

- folyadék- és elektrolit háztartás zavarai, plazmamennyiség csökkenése, gyógyszer bejuttatása, véna fenntartása
- intracellularis folyadéktér, extracelluláris folyadéktér, interstitialis folyadék, intravascularis folyadék, napi folyadék egyenleg
- dehydratio, exsiccosis, hypertoniás dehydratio, hypotoniás dehydratio, isotoniás dehydratio, oedema képződés, hypernatraemia, hyponatraemia, hyperkalaemia, hypokalaemia
- perifériás rövid kanül, midline katéter, centrális véna, intraossealis kanül, szárnyas tű

- kristalloid oldatok, kolloid oldatok
- a beteg pszichés és szomatikus előkészítése, eszközök előkészítése, infúziós szerelék összeállítása, vérnyomásmérés, az infúzió bekötésének menete, cseppszám beállítása, megfigyelési feladatok infúzió alatt, intravénás kanül lezárása, eltávolítása, beteg elhelyezése, megfigyelése, a környezet rendbetétele, hulladékkezelés, dokumentálás
- kötőcsere, kanülcseré, átmosás szabályai
- helyi szövődmények, infiltráció, haematoma, phlebitis, általános szövődmény, pirogén reakció, keringési elégtelenség, allergiás reakció, légembólia, fertőzés

8. A. Foglalja össze a légzőrendszer anatómiájával kapcsolatos ismereteit! Ismertesse a krónikus obstruktív tüdőbetegségeket az alábbi szempontok figyelembe vételével!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a légzőrendszer feladata, részei
- a tüdő felépítése, vérellátása
- a krónikus obstruktív tüdőbetegségek jellemzői
- a bronchitis chronica kórtana, hajlamosító tényezők, tünetei, szövődménye, kezelése
- az asthma bronchiale oka, tünetei, kezelése
- az emphysema pulmonum kórtana, oka, tünetei, kezelése

Kulcsszavak, fogalmak:

- gázcsere, felső, alsó légutak, orr, orrüreg, orrmelléküregek, larynx, trachea, bronchus, bronchiolus, alveolus, pulmo, tüdőalap, tüdőcsúcs, tüdőkapu, rekeszi felszín, bordai felszín, gátor üregi felszín, lebeny, szegmentum, lebenyke, pleura, arteria és vena pulmonalis rendszere, arteria és vena bronchialis rendszere
- hörgők beszűkülése, kóros levegőáramlás, légúti ellenállás fokozódása, tüdő rugalmasságának csökkenése
- hörgőfal, hörgőt körülvevő szövetek gyulladása, nyálkahártya sorvadása, hegesedés, kötőszövet felszaporodás, dohányzás, légszennyezettség, porbelégzés, nedves, hideg klíma, köhögés, köpet, dyspnoe, cyanosis, légzésfunkció, laboratóriumi vizsgálatok, hörgőtágító, nyákoldó, antibiotikum
- rohamokban jelentkezik, kilégzés jellegzetes nehezítettsége, bronchus izomzat görcse, nyálkahártya megduzzad, sűrű váladék felszaporodása, extrinsic asthma, intrinsic asthma, asthmás roham, allergén távoltartása, deszenzibilizálás, asztmás roham kezelése, hörgőtágító, nyákoldó, szteroid
- alveolus fal, alveolus falak közti sővények pusztulása, köhögés, köpet, dyspnoe, cyanosis, hordó alakú mellkas, légzésfunkció, cor pulmonale, pneumonia, PTX, megelőzés, dohányzás tiltása, légzőtorna, expectorálás, inhalációs kezelés, hörgőtágítók, gyulladáscsökkentők, oxigén, antibiotikum,

8. B. Ismertesse a káros szenvedélyek formáit! Fejtse ki részletesen a dohányzás veszélyeit, megelőzésének lehetőségeit!

Szempontok a válaszadáshoz:

- szenvedélybetegség fogalma
- a káros szenvedélyek csoportosítása, formái
- a dohányzás egészségkárosító hatásai
- egészségnevelés a dohányzás megelőzésére

Kulcsszavak, fogalmak:

- leküzdhetetlen vágy, legális szerek, illegális szerek, kémiai addikciók, viselkedéses addikciók, kábítószer, dohányzás, alkoholizmus, kóros játékszenvedély, munkamánia, internet-függőség, kényszervásárlás, szexfüggőség, társ- és kapcsolati függőség, evési zavarok
- a dohányzás hatása a szív-érrendszerre, légzőrendszerre, emésztőrendszerre, nemi szervekre, magzatra, daganatos betegségek kialakulása, passzív dohányzás veszélyei
- az egészségnevelés szinterei, szervezeti forma, módszer, eszköz, foglalkozások

9. A. Foglalja össze a légzőrendszer működésével kapcsolatos ismereteit! Ismertesse a restriktív tüdőbetegségeket!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a légzőrendszer feladata, a légzés élettana
- a légzés szabályozása
- a restriktív tüdőbetegségek jellemzői
- a tüdő tuberculosis oka, kórtana, tünetei, diagnosztikája, megelőzése és kezelése
- a bronchiectasia kórtana, okai, tünetei, diagnosztikája, kezelése

Kulcsszavak, fogalmak:

- gázcserre, külső légzés, belső légzés, diffúzió, légzés mechanizmusa
- idegi, kémiai szabályozás, nyúltvelő, szimpatikus idegrendszer, paraszimpatikus idegrendszer, szén-dioxid, vér vegyhatása, testhőmérséklet
- légzőfelület csökkenése, vitálkapacitás csökkenése
- Mycobacterium, gümő, Mantoux-próba, a fertőzés forrása, módja, a megbetegedést elősegítő tényezők, primer tuberculosis, posztprimer tuberculosis, felnőttkori idült tuberculosis, anamnézis, fizikális vizsgálat, bakteriológiai vizsgálat, szövettani vizsgálat, mellkas röntgen, CT, gyógyszeres kezelés, tüneti kezelés, sebészi kezelés, primer prevenció, BCG, kontaktvédelem, szekunder prevenció, szűrés
- hörgők idült gyulladása, hörgők irreverzibilis tágulata, gennyes izzadmány, ismétlődő pneumonia, tbc, idült hörghurut, bűzös köpet, röntgen, CT, bronchográfia, sebészi kezelés, pangó váladék eltávolítása, köptetők, hörgőtágítók, antibiotikum, étrend

9. B. Ismertesse az ápoló feladatait a köpet megfigyelésével és a köpet mintavétellel kapcsolatban! Ismertesse a higiénés köpetürítésre oktatás szempontjait!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- köpet mennyisége, színe, szaga, tartalma, állaga, rétegződése
- jellegzetes köpetek
- dokumentálás
- a köpet mintavétel célja, eszközei
- a mintavétel szabályai
- higiénés köpetürítésre oktatás

Kulcsszavak, fogalmak:

- nyák, genny, vér, daganatsejt, porszemcse, orsógiliszta, híg, tapadó, összeálló, rétegződés, törmelékes, savós, habos
- sárgás-zöldes, gennyes fertőzés, fehér, nyúlós, tapadós, meghűlés, rózsaszín, habos, bőséges, tüdőödéma, üvegszerű, tapadós, asthma bronchiale, szilvalészerű, asthma cardiale, vércsíkos, erőltetett köhögés, rozsdabarna, lobaris pneumonia, élénkpiros, tüdő tbc, málnaszelé, rózsaszín, tüdődaganat, kékesvörös, tüdőinfarktus
- megfigyeltek rögzítése az ápolási dokumentációban, lázlapon, haemoptoe, H
- kórokozó kimutatása, citológiai vizsgálat, zárt köpőcsésze, minta azonosítása, mikrobiológiai vizsgálat, citológiai vizsgálat, formalin, Petri-csésze, köpettartály, gégetampon, vesetál, papírvatta, gumikesztyű, szájöblítő folyadék
- beteg felkészítése, eszközök előkészítése, szájöblítés, előtte ne étkezzen, mélyről felköhögött minta, sterilitás betartása, betegoktatás
- köpőcsésze használata, veszélyes hulladék kezelése

10. A. Ismertesse a daganatok kórtanát! Jellemezze a rosszindulatú tüdődaganatokat a megadott szempontok szerint!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a daganat fogalma
- a daganatok mikroszkópos felépítése, a daganatsejtek jellemzői
- a daganatképződés okai
- a benignus és malignus daganatok jellemzői
- a daganatok terjedése
- egyes szövetek gyakoribb tumorfajtái
- a szűrővizsgálatok célja, korai figyelmeztető jelek
- a rosszindulatú tüdődaganatok formái, tünetei, kezelése

Kulcsszavak, fogalmak:

- kóros szövetszaporulat
- parenchyma, stroma, autonóm növekedési hajlam, normális sejtektől eltérő mikroszkópos szerkezet, megváltozott anyagcsere
- karcinogén tényezők, rákmegelőző állapot
- benignus daganat, malignus daganat, stroma és parenchyma aránya, környezetéhez való viszonya, recidíva, metasztázis
- limfogén terjedés, hematogén terjedés
- hám eredetű, papilloma, adenoma, carcinoma, kötő-, támasztószövet eredetű, fibroma, lipoma, chondroma, osteoma, sarcoma, izom eredetű, myoma
- szűrővizsgálatok, korai felismerés, figyelmeztető jelek
- primer rosszindulatú tüdődaganat, alveoláris carcinoma, bronchuscarcinoma, dohányzás, áttétképződés, sebészi kezelés, citosztatikum, besugárzás, szekunder tüdődaganat, metasztatikus tumor

10. B. Ismertesse a bronchoszkópiával kapcsolatos ápolói teendőket és a beavatkozás menetét!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a bronchoszkópia fogalma, célja, indikációi
- a vizsgálat előkészítése
- kivitelezés menete
- a vizsgálat utáni teendők
- a bronchoszkópia lehetséges szövődményei

Kulcsszavak, fogalmak:

- hörgőtükrözés, a légcső és a nagyobb hörgők vizsgálata, kezelése, diagnosztikus cél, daganat gyanú, stridor, ismétlődő bronchospasmus, atelectasia, véres köpet, mintavétel, terápiás cél, idegentest eltávolítás, hörgőváladék leszívása, fistula ellátása, tracheatubus behelyezése
- beteg pszichés és fizikális előkészítése, beleegyező nyilatkozat ellenőrzése, dokumentáció előkészítése, műfogsor eltávolítása, gyógyszerérzékenység felmérése, történhet helyi érzéstelenítésben, altatásban
- betegazonosítás, elhelyezés ülve, vagy fekve, higiénés kézfertőtlenítés, gumikesztyű, érzéstelenítés, vizsgálat elvégzése, eszköz eltávolítása
- a beteg elhelyezése, 2 órán át per os nem fogyaszthat semmit, megfigyelés, dokumentálás, laboratórium
- hypoxia, laryngo-, bronchospasmus, PTX, vérzés, átmeneti rekedtség, vérköpés

11. A. Ismertesse a pleura megbetegedéseit!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a mellhártya anatómiája
- a mellkasi folyadékgyülem kialakulásának okai
- a transsudatum és exsudatum fogalma, elkülönítése
- a hydrothorax lényege, okai, kezelése
- a pleuritis formái, okai, tünetei, kezelése
- a pneumothorax kórtana, formái, tünetei és kezelése

Kulcsszavak, fogalmak:

- pleura, savós hártya, fali lemez, zsigeri lemez
- gyulladás, kardiális pangás, fehérjehiányos állapot
- fajsúly, fehérjetartalom
- transsudatum, kardiális pangás, fehérjehiányos állapot, mellkascsapolás
- pleuritis sicca, pleuritis exsudativa, oldalszegezés, légzőfelület csökkenése, dyspnoe, cyanosis, anamnézis, fizikális vizsgálat, röntgen, mellkaspunkció, antibiotikum/antituberculoikum
- levegő a mellhártya lemezei között, nyitott, zárt, ventil, spontán, traumás, iatrogén, parciális, totális, hirtelen, szűrő mellkasi fájdalom, köhögési inger, dyspnoe, levegő leszívása, tartós szívókezelés

11. B. Ismertesse a mellkaspunkcióval kapcsolatos ápolói feladatokat!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a mellkascsapolás célja
- előkészítés a beavatkozáshoz
- a mellkascsapolás alatti és utáni ápolói teendők

Kulcsszavak, fogalmak:

- diagnosztikus cél, terápiás cél
- a beteg pszichés és fizikális előkészítése, beleegyező nyilatkozat ellenőrzése, véralvadási laboreredmény ellenőrzése, eszközök, környezet előkészítése, asszisztálás
- beteg nyugalomba helyezése, megfigyelés, eszközök rendbetétele, vizsgálati anyag laboratóriumba juttatása, dokumentálás

12. A. Ismertesse a veseelégtelenség formáit, azok okait, tüneteit és kezelését!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a vizeletkiválasztó és -elvezető rendszer részei
- a vesék feladata, makroszkópos és mikroszkópos felépítése
- a vizeletkiválasztás élettana
- a veseelégtelenség fogalma
- formái, okai, lefolyása, tüneteit és kezelése

Kulcsszavak, fogalmak:

- ren/nephros, ureter, vesica urinaria, urethra
- homeosztázis, kiválasztás, vesekapu, vesetok, mellékvese, kéregállomány, velőállomány, vesekelyhek, vesemedence, nephron, Malpighi-testek, glomerulus, Bowman-tok, tubulus, vas afferens, vas efferens, kanyarulat csatornák, gyűjtőcsatorna
- elsődleges vizelet képződése, ultrafiltráció, végleges vizelet kialakítása, reabszorpció, szekréció
- a vesék nem képesek kellő mennyiségű és koncentrációjú vizeletet termelni, zavar a só- víz háztartásban, sav-bázis egyensúlyban, anyagcsere- végtermékek felszaporodása
- heveny veseelégtelenség, praerenalis veseelégtelenség, renalis veseelégtelenség, postrenalis veseelégtelenség, infúzió, elektrolitpótlás, hyperkalaemia kezelése, diéta, infekciók megelőzése, művesekezelés
- krónikus veseelégtelenség, latens szak, progresszió szakasza, veseelégtelenség szakasza, terminális szak, gastrointestinalis tünetek, anaemia, bőrtünetek, oedema, savós hárttyák gyulladásának tünete, légzőszervi tünetek, idegrendszeri tünetek, laboratóriumi jelek, művesekezelés, diéta, transzplantáció

12. B. Ismertesse a vizelet megfigyelésével és a vizelet-mintavétellel kapcsolatos ápolói teendőket!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a vizeletürítés mechanizmusa
- a normál vizelet jellemzői
- vizeletvizsgálatok
- a kóros vizelet jellemzői
- a vizeletürítés zavarai
- a vizelet mintavétel eszközei, szabályai

Kulcsszavak, fogalmak:

- reflexfolyamat, reflexközpont, receptor, húgyhólyagizomzat, húgycsőzáróizom
- vizelet mennyisége, szín, átlátszóság, szag,
- fajsúly, vegyhatás, fehérje, cukor, genny, aceton, bilirubin, urobilinogén, vizeletüledék, diagnosztikus tesztcsíkok, bakteriológiai vizsgálat
- polyuria, oliguria, anuria, proteinuria, pyuria, haematuria, bacteriuria, glycosuria
- retentio urinae, incontinentia urinae, enuresis, ischuria paradoxa, nycturia, pollakisuria, dysuria
- húgycső környékének tisztítása, középsugaras vizelet mintavétel, vizeletgyűjtő pohár, vizeletgyűjtő kémcső, steril vizeletgyűjtő pohár

13. A. Mutassa be a hasnyálmirigy endokrin működését! Ismertesse a diabetes mellitus kialakulásának okait, klinikai lefolyását és kezelését!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a hasnyálmirigy elhelyezkedése, feladata
- a hasnyálmirigy endokrin működése
- az inzulin hatása
- a diabetes mellitus fogalma, felosztása, tünetei, szövődményei
- a diabetes mellitus diagnosztikája, kezelése
- hyper- és hypoglykaemiás coma okai, tünetei

Kulcsszavak, fogalmak:

- hasüreg felső része, hátsó hasfal, hashártya mögött, exokrin, endokrin működés
- Langerhans-szigetek, alfa-sejtek glukagon, béta-sejtek inzulin
- elősegíti a glukóz bejutását a sejtekbe
- összetett anyagcserezavar, szénhidrát-anyagcserezavar, fehérje-, zsíryanycsere zavarral jár együtt, késői következmények, abszolút vagy relatív inzulinhiány, csökkent inzulin tolerancia, I. típusú, II. típusú diabetes mellitus, gesztációs diabetes, hyperglykaemia, glycosuria, polyuria, polydipsia, acidosis, hajlam a fertőzésre, érrendszeri elváltozások, mikro- és makroangiopathia
- vércukorprofil, glukózterhelés, glikolizált (glikált) hemoglobin, vizeletcukor, komplex kezelés, diéta, testsúly normalizálás, testmozgás, orális antidiabetikumok, inzulin, betegoktatás, szövődmények megelőzése
- Kussmaul-légzés, acetonszagú lehelet, bőr, nyelv száraz, kipirult arc, acidosis, eszméletlenség
- sápadt, veritékes, hideg bőr, eszméletlenség

13. B. Ismertesse a diabetes mellitusban szenvedő beteg diétás kezelésének elveit! Foglalja össze az egészségnevelés és a betegoktatás szempontjait cukorbeteg ápolása során!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a cukorbeteg diétás kezelésének célja, alapelvei
- életmódbeli tanácsok
- a betegoktatás célja, formái
- az otthoni vércukormérés és az inzulin beadásának oktatása

Kulcsszavak, fogalmak:

- megváltozott anyagcsere korrigálása normális vércukor és vérzsír érték elérése, szövődmények megelőzése, testtömeg csökkentése, fogyasztható szénhidrátok, 50-60% szénhidrátból belüli 40-50 g nem emészthető szénhidrát, 30% alatti zsírtartalom, 10-20% fehérje, ásványi anyagokban, vitaminban gazdag, táplálkozási ritmus, glykaemiás index
- életmódbeli változtatások, bőrápolás, lábápolás, sérülések megelőzése, testmozgás
- ismeret átadás, egyéni, csoportos, visszacsatolás
- a vércukormérő használata, az inzulin beadása, a beadás szöge, a beadáshoz szükséges eszközök használata, a sterilitás szabályainak megtanítása

14. A. Mutassa be a hyperthyreosis és a hypothyreosis okait, tüneteit, kezelését!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a pajzsmirigy elhelyezkedése, felépítése
- a pajzsmirigy által termelt hormonok és hatásaik
- a pajzsmirigy hormontermelésének szabályozása
- a hyperthyreosis okai, tünete, kezelése
- a hypothyreosis okai, tünete, kezelése

Kulcsszavak, fogalmak:

- két lebeny, összekötő középrész, folliculus, magas jódtartalmú kolloid, tiroxin, trijód-tironin, parafollicularis sejtek, calcitonin
- sejtek anyagcseréjének fokozása
- TSH, feedback mechanizmus
- anyagcsere fokozódása, tachycardia, hőmérséklet emelkedése, fokozott étvágy, testtömeg csökken, hasmenés, Basedow-kór, toxikus adenoma, strúma, exophthalmus, izgatottság, nyugtalanság, pszichés instabilitás, thyreostaticus gyógyszerek, radiojód, műtét
- veleszületett, szerzett, kifejezéstelen arc, fáradékonyság, hypotonia, alacsony testhőmérséklet, myxoedema, szubsztitúciós kezelés

14. B. Mutassa be a betegség személyiségre gyakorolt hatásait! Sorolja fel a segítő kapcsolat jellemzőit! Ismertesse a szororigén pszichikus ártalmakat!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a betegség fogalma, megjelenési formái, kimenetele
- a betegség hatása az egyénre
- a betegségmagatartás típusai
- a heveny és krónikus betegségek hatása
- megküzdési stratégiák
- a segítő kapcsolat jellemzői
- szororigén pszichikus ártalmak

Kulcsszavak, fogalmak:

- testi, lelki egyensúly megbomlása, akut, krónikus, gyulladás, exitus
- magatartásbeli és érzelmi változások, enyhébb eset: szerény változás, súlyosabb eset: szorongás, összeomlás, tagadás, düh, visszahúzódás, énkép, testkép megváltozása
- betegségtagadó, betegségtől fokozottan féltő, betegségkereső, közönyös, betegségével nem törődő
- lábadozás, betegségben maradás, kényszerű alkalmazkodás, egyes betegségek megbélyegző hatása, visszahúzódás, idült beteg kapcsolatai beszűkülhetnek, bűnbak, kozmetikai torzulás hatása a kapcsolatokra
- probléma központú, érzelem központú, menekülés központú
- bizalom, empátia, együttérzés, törődés, gondoskodás, autonómia
- szerephibák következtében kialakuló pszichés ártalmak, érdektelenség, közöny, elhanyagolás, bizalmaskodás, non-verbális jelzések okozta/az ápolási beavatkozások nem megfelelő kivitelezésével kapcsolatos pszichés ártalmak

15. A. Ismertesse a gyomor és nyombélfekély kórfolyamatát az alábbi szempontok szerint!**Szempontok a válaszadáshoz:**

- az emésztőrendszer feladata, az emésztőcsatorna szakaszai
- a gyomor és a nyombél anatómiája
- a gyomornyálkahártyájának épségét fenntartó tényezők
- a gyomor és nyombélfekély kialakulásában szerepet játszó tényezők
- a gyomor és nyombélfekély tünetei, diagnosztikája, kezelése, szövődményei

Kulcsszavak, fogalmak:

- táplálék felvétele, feldolgozása, tápanyagok felszívása, salakanyagok kiürítése, szájüreg, torok, nyelőcső, gyomor, vékonybél, vastagbél, végbél
- ventriculus/gaster, fundus, cardia, pylorus, corpus, kis- és nagygörbület, redőzött nyálkahártya, mirigyei, sósav, pepszin, mucin, duodenum, Vater-papilla
- mucin, nyálkahártya vérellátása
- genetika, stressz, gyógyszer, dohányzás, alkohol, fűszeres ételek, rendszertelen étkezés, túlzott koffein, Helicobacter pylori, hormonális
- epigastriális fájdalom, napi és szezonális periodicitás, hányinger, hányás, székletvizsgálat, endoszkópos vizsgálat, Helicobacter pylori kimutatása, diéta, gyakori, kis étkezések, erős fűszerek, savszekréciót fokozó ételek kerülése, stresszkezelés, gyógyszeres kezelés, Helicobacter pylori kezelése, protonpumpa-gátlók, H₂-receptor blokkolók, savkötők, sebészi kezelés, resectio ventriculi
- vérzés, perforáció, malignizáció, pylorus stenosis

15. B. Ismertesse a gasztroszkópiával kapcsolatos ápolói feladatokat!**Szempontok a válaszadáshoz:**

- a gasztroszkópia fogalma
- a vizsgálat célja
- a beavatkozás előtti ápolói teendők
- a vizsgálat menete
- a vizsgálat utáni ápolói feladatok

Kulcsszavak, fogalmak:

- a gyomor endoszkópos vizsgálata
- diagnosztikus cél terápiás cél, a nyelőcső és gyomor nyálkahártyáján kialakult rendellenességek diagnosztizálása, mintavétel, vérzés helyének megállapítása, idegentest eltávolítása
- a környezet, a beteg pszichés, szomatikus előkészítése, betegtájékoztatás kompetenciaszintnek megfelelően, éhgyomor, műfogsor eltávolítás, elhelyezés bal oldalára
- a vizsgálat menete, betegazonosítás, asszisztálás, garatérzéstelenítés, szükség esetén szövettani minta
- nyelési reflex ellenőrzése, betegmegfigyelés (vitális paraméterek, vérzés, széklet), eszközök rendbetétele, dokumentálás

16. A. Foglalja össze a máj anatómiáját és élettanát! Ismertesse a hepatitiseket!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a máj elhelyezkedése, makroszkópos és mikroszkópos szerkezete
- a máj feladatai
- a hepatitisek felosztása, okai
- a hepatitisek jellegzetes tünetei, diagnosztikája
- a hepatitisek kezelése, a megelőzés lehetőségei

Kulcsszavak, fogalmak:

- hepar, jobb lebeny, bal lebeny, rekeszi felszín, zsigeri felszín, májkapu, arteria hepatica, vena portae, ductus hepaticus, vena cava inferior, májlebenykék, epekapillárisok, cholecysta, ductus choledochus
- epeképzés, bilirubin lebontása, epesavképzés, plazmafehérjék képzése, méregtelenítés, szénhidrát anyagcsere, aminosavak képzése, zsírsavak, aminosavak lebontása, karbamid képzés, A-vitamin képzés, vérképzés, raktározás
- Hepatitis A, E, tápcsatornán keresztül történő terjedés, B, C, D, szérum hepatitis, vér, szexuális, perinatalis terjedés
- lappangási szak, bevezető tünetek, icterus, sötét vizelet, máj, lép megnagyobbodik, vizelet urobilinogén, bilirubin, GOT, GPT, vírus szerológia, hasi ultrahang vizsgálat
- pszichés vezetés, energiában, fehérjében dús, zsírszegény étrend, alkoholtilalom, tüneti kezelés, védőoltás, hepatitises beteg elkülönítése, fokozott higiénés követelmények, gamma-globulin

16. B. Ismertesse a serdülőkori fejlődés jellemzőit! Határozza meg a serdülőkorúakkal kapcsolatos gondozási feladatokat!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- testi változások serdülőkorban
- serdülőkori lelki változások
- a leggyakoribb egészségügyi problémák serdülőkorban
- a gondozás feladatai, gondozási formák

Kulcsszavak, fogalmak:

- testalkat, szőrzet, hang, zsírpárnák, emlők, menstruáció, magömlés, a mozgás szerepe, kiegyensúlyozott táplálkozás, testápolás, pattanások kezelése
- identitás, önismeret, kortárs csoportok, szülőkhöz fűződő viszony, szexuális érdeklődés, viselkedés, lázadás, kockázatos magatartások
- soványság, túlsúly, alacsony növekedés, lassú növekedés, magas növekedés, nőgyógyászati problémák, hüvelyfolyás, menstruációval kapcsolatos problémák, emlők fejlődési rendellenessége, korai pubertás, késői pubertás, bőrváltozások, fogszuvasodás, fejfájás, vérszegénység, pszichoszomatikus betegségek, anorexia nervosa, bulimia nervosa, szorongások, depresszió
- házi orvosi ellátás, védőnői, gondozói hálózat, ifjúsági orvosi ellátás, speciális szakrendelések, ifjúsági tanácsadók, családtervezési és mentálhigiénés szakrendelés

17. A. Ismertesse az epekövesség kórtanát, az epekőbetegség lefolyását, tüneteit, kezelésének lehetőségeit!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az epehólyag elhelyezkedése, felépítése, működése
- a májon kívüli epeutak
- az epekövesség okai, a betegségekre hajlamosító tényezők
- az epekövesség tünetei, lehetséges szövődmények
- az epekövesség kezelési lehetőségei

Kulcsszavak, fogalmak:

- cholecysta, máj alsó felszínén, körte alakú tömlő, 8-12 cm, kb. 30-50 cm³, hólyagepe
- ductus hepaticus, ductus cysticus, ductus choledochus
- epehólyag működési zavara, epeelfolyás akadálya, epe összetétel megváltozása, nem, életkor, obesitas, graviditás, diabetes mellitus, idült obstipatio, öröklés
- a kövek elhelyezkedésétől függő, puffadás, teltségérzés, hányinger, hányás, epekő-colica, jobb bordaív alatti erős fájdalom, kisugárzás, obstructiós icterus, epekő ileus, cholecystitis, perforáció, tályog, peritonitis
- simaizom görcsoldó, analgeticum, antibiotikum, lökeshullám kezelés
- folyékony-pépes, zsírszegény, fűszerszegény, alkohol kerülése, bő folyadékbevitel
- ERCP, laparoscopos cholecystectomy, nyílt műtét

17. B. Ismertesse a hányással és a hányadék megfigyelésével kapcsolatos ápolói feladatokat!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a hányinger és a hányás fogalma
- a hányás gyakoribb okai
- a hányás formái, jellege
- a hányadék jellemzői
- az ápoló megfigyelési feladatai

Kulcsszavak, fogalmak:

- antiperistaltica, védekező reakció, nausea, szubjektív tünet, vomitus/emesis, hányásközpont,
- gyomor- bélrendszer gyulladással járó betegségei, gastrointestinalis vérzés, ileus, gyomorsav túltengés, fekély, epeköves roham, ételmérgezés, acut pancreatitis, gyomordaganat, májbetegségek, acut fertőzések, uraemia, endokrin betegségek, mérgezőek, undor, pszichés elváltozások, idegrendszeri betegségek, halló- és egyensúlyozó rendszer betegségei, terhességi hányás, alkoholizmus
- primer hányás (gyomor- bélrendszer eredetű), szekunder hányás (a kiváltó reflex a gyomor- bélcsatornán kívül van), pszichés hányás, cerebrális hányás, sugárhányás, atóniás hányás, reflexes hányás, regurgitatio, initialis hányás, ruminatio
- a hányadék tartalma, színe, mennyisége, jellege, szaga, vegyhatása
- hányás jellemzői, kezdete, időtartama, hányinger, étkezéssel összefügg-e, egyéb tünetek, hányás jellege, hasi panaszok, tünetek, hányadék jellemzői

18. A. Mutassa be a hasnyálmirigy exokrin működését! Ismertesse a pancreatitis formáit, okait, tüneteit és kezelésének lehetőségeit!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a hasnyálmirigy elhelyezkedése, felépítése
- a hasnyálmirigy exokrin működése
- a pancreas megbetegedéseiben alkalmazott vizsgáló módszerek
- az acut pancreatitis kórtana, okai, tünete, kezelése
- az idült pancreatitis kórtana, okai, tünete, kezelése

Kulcsszavak, fogalmak:

- hasüreg felső része, hátsó hasfal, hashártya mögött, fej, test, farki rész, exocrin, endocrin mirigyszövet
- hasnyál, szénhidrátbontó, zsírbontó, fehérjebontó enzimek, alfa-amiláz, lipáz, tripszinogén
- laboratóriumi vizsgálatok, szérumamiláz, vizeletamiláz, széklet emésztettség vizsgálata, vércukor, gyomorröntgen, UH, ERCP, CT, szcintigráfia
- gyulladás, ödémás duzzanat, enzimek aktiválódása, necrosis, epeutak betegségei, alkoholizmus, bőséges étkezés, alkoholfogyasztás, hirtelen, erős gyomortáji, bal bordaív alatti fájdalom, kisugárzás, hányás, feszes, puffadt has, laboratóriumi eltérések, gyomornedv leszívás, parenteralis táplálás, fájdalomcsillapítás, infúzió, antibiotikum, sokktalanítás, súlyos esetben intenzív osztályos ellátás, cholecystectomy, sebészi kezelés, elhalt mirigyszövet eltávolítása
- mirigyállomány sorvadása, kötőszövet felszaporodás, alkoholizmus, étkezés után hasi fájdalom, hátba sugárzik, székrekedés, vagy hasmenés, zsírfényű széklet, puffadás, zsír- és fűszerszegény étrend, gyakori kis étkezés, alkoholtilalom, fájdalomcsillapítás, enzimkészítmények

18. B. Foglalja össze az ápolási folyamattal kapcsolatos elméleti ismereteit! Ismertesse az ápolási dokumentáció részeit, valamint a dokumentálás követelményeit!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az ápolási folyamat fogalma
- az ápolási folyamat szakaszai, az egyes szakaszok jellemzése
- az ápolási dokumentáció tartalma, szükségességének indokai
- adatkezelés jogi háttere

Kulcsszavak, fogalmak:

- problémamegoldó folyamat, tudományos módszerek alkalmazása, egyének, családok, közösségek, jellegzetes beavatkozások rendszere, ápolási probléma, felmérés, tervezés, megvalósítás, értékelés
- felmérés, szükségletek, ápolási diagnózis, az ápolás tervezése, végrehajtás, eredmények értékelése, megfigyelés, kommunikáció, ápolási anamnézis, fizikális vizsgálatok, diagnosztikus vizsgálatok eredményei, munkatársaktól, családtól, dokumentációból nyert információk, aktuális diagnózis, kockázati diagnózis, jólléti diagnózis
- beteg adatai, az ápolási helyzetfelmérés elemei, ápolási terv, ápolási dekurzus, ápolási zárójelentés, jogi szükséglet, gazdasági szükséglet, ápolási szükséglet
- hitelesség, következetesség, pontosság, egyértelműség, megőrzés, aláírás, adatvédelem

19. A. Foglalja össze a belek felépítésével és működésével kapcsolatos ismereteit! Ismertesse a nem fertőzőes eredetű gyulladáshoz vezető bélbetegségeket!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az emésztőrendszer szakaszai
- a belek anatómiája, élettana
- a Crohn-betegség kórtana, tünetei, diagnosztikája, szövődményei, kezelése
- a Colitis ulcerosa kórtana, tünetei, diagnosztikája, szövődményei, kezelése

Kulcsszavak, fogalmak:

- cavum oris, faux, pharynx, oesophagus, ventriculus/gaster, duodenum, jejunum, ileum, caecum, colon ascendens, colon transversum, colon descendens, colon sigmoideum, rectum
- nyálkahártyaredő, bélbolyhok, emésztés a vékonybélben, hasnyál, bélnedv, epe, perisztaltika, keverőmozgás, a vastagbél működése, vízviasszívás, erjedési-rothadási folyamatok, tömeges perisztaltika, defaecatio
- tápcsatorna teljes hosszát érintheti, sarjadzós gyulladáshoz, egész bélfal érintett, kifelévesedés, perforáció, sipoly, sürgető hasmenés, hasi érzékenység, felszívódási zavar, kontrasztanyagot röntgenvizsgálat, endoscopia, biopsia, CT, sipoly, tályog, strictura, perforáció, vérzés, diéta, szalicilsav- származék, szteroid, immunszupresszív szerek, vitamin, műtét
- periodikus lefolyás, vastagbél, végbél nyálkahártya, fekélyes gyulladáshoz, véres-nyákos széklet, tenesmus, görcsös hasi fájdalom, ízületi fájdalom, laboratóriumi vizsgálat, rektoszkópia, kolonoszkópia, irrigoszkópia, malignus tumor, vastagbél toxikus tágulata, perforáció, szűkületek, szalicilsav- származék, szteroid, immunszupresszív szerek, antibiotikum, vitamin, transzfúzió, műtét

19. B. Ismertesse a kolonoszkópiához kapcsolódó ápolói feladatokat!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a kolonoszkópia lényege, célja
- a beavatkozás előtti ápolói feladatok
- a vizsgálat menete, a beteg lehetséges panaszai a vizsgálat alatt
- a vizsgálat utáni ápolói teendők

Kulcsszavak, fogalmak:

- a végbél, szigmabél, vastagbél, vastagbél-vékonybél átmenet endoszkópos vizsgálata, száloptikás eszköz, videoendoszkóp, diagnózis felállítása, pontosítása, szövetmintavétel, vérzés forrásának feltárása, kisebb beavatkozások (polip eltávolítás)
- a beteg előkészítése, pszichés és fizikális előkészítés, étrendi előkészítés, gyógyszeres előkészítés, hashajtás, beteg elhelyezése, beleegyező nyilatkozat ellenőrzése
- eszközök előkészítése, asszisztálás, székelési inger, haspuffadás, hasi görcs, szédülés, hányinger, csuklás
- betegmegfigyelés, dokumentálás

20. A. Ismertesse az ileusok formáit, kórlefolyását és kezelésük lehetőségeit!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az ileus fogalma
- az ileusok kiváltó ok szerinti csoportosítása, jellemzői
- az ileus klasszikus tünetei, diagnosztikája
- az ileus kezelése

Kulcsszavak, fogalmak:

- passzázs-zavar, akut hasi katasztrófa
- mechanikus ileus, obstrukciós, béllumen elzáródik, bélfodor nem károsodik, strangulációs, bélfal vérellátása károsodik, kizárt sérv, volvulus, invaginatio, funkcionális ileus, spasztikus, paralitikus, vascularis ileus
- görcsös hasi fájdalom, hányinger, hányás, puffadás, székrekedés, székletleállítás, anamnézis, fizikális vizsgálat, natív hasi röntgen, UH, CT, laboratóriumi vizsgálatok
- gastrointestinalis szívókezelés, folyadék- és elektrolitháztartás rendezése, katéter, műtét, funkcionális ileus: perisztaltika fokozó gyógyszerek, beöntés

20. B. Foglalja össze a műtétekkel kapcsolatos ismereteket! Ismertesse az általános műtéti előkészítés és utókezelés teendőit, ápolói feladatait!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a műtét fogalma
- a műtéti javallat formái
- a műtétek csoportosítása
- a műtéti előkészítés, ápolói feladatok a műtét előkészítésével kapcsolatban
- a műtéti utókezelés ápolói feladatai
- a műtét után előforduló szövődmények

Kulcsszavak, fogalmak:

- diagnosztikus, vagy terápiás beavatkozás, szervezet integritásának megbontása vagy helyreállítása
- abszolút javallat, vitális javallat, relatív javallat, sürgősségi, elektív
- kuratív műtét, palliatív műtét, diagnosztikus célból végzett műtét
- általános előkészítés, speciális előkészítés, orvosi feladat: kivizsgálás, anamnézis, fizikális vizsgálat, laboratóriumi, képalkotó diagnosztikai, funkcionális vizsgálatok, műtéti kockázat megítélése, konzíliumok, betegtájékoztató, műtéti beleegyezés, ápolói feladatok: pszichés támogatás, koplalás, bélrendszer kiürítése, tisztálkodás, higiéné, ékszer, protézisek eltávolítása, kardinális tünetek, nasogastricus szonda, katéter bevezetése, praemedicatio
- betegelhelyezés, betegmegfigyelés, vitális paraméterek, tudat, vizelet, bevitt-ürített folyadék, sebvádék, kötés, drain, fájdalom, infúzió, diéta
- láz, vérzés, légúti szövődmények, keringési szövődmények, vizeletürítési zavarok, a szénhidrát-anyagcsere zavarai, sebfertőzés, sebszétválás, gyomoratória

21. A. Ismertesse az anaerob sebészeti fertőzéseket!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a sebészeti fertőzések okai
- a sebészeti fertőzések csoportosítása
- a tetanusz oka, tünetei, kezelése, megelőzése
- a gázgangréna oka, tünete, kezelése

Kulcsszavak, fogalmak:

- baktérium, vírus, gomba, protozoon, kontaktfertőzés, aerogén, haematogen út
- kiváltó ok szerint: pyogén, anaerob, vírus, gomba okozta, specifikus fertőzés, előfordulási hely és forma szerint: felületes, lap szerint terjedő, felületes, körülírt, mélyre terjedő, testüregben előforduló
- Clostridium tetani, lappangási idő, sebfeszülés, nyaki fájdalom, szájjár, risus sardonius, tarkómerevség, opisthotonus, clonusos görcsök, sebkimetszés, aktív, passzív immunizálás, antibiotikum, izomrelaxáció, szív támogatása
- Clostridium, földdel szennyezett, roncsolt seb, anaerob körülmények, lappangási idő, húléyszerű sebváladék, bőr elszíneződése, sercegés, főtt hússzerű izomzat, sebfeltárás, nyitott kezelés, sokk ellenes kezelés, antibiotikum

21. B. Foglalja össze a fertőzések kialakulásával és megelőzésével kapcsolatos ismereteit a megadott szempontok szerint!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a fertőzés fogalma
- a fertőző betegségek kialakulását meghatározó tényezők
- a fertőzés terjedéséhez szükséges tényezők
- nosocomialis fertőzések fogalma
- a fertőző beteg izolálásának szabályai
- asepsis, antisepsis fogalma, módszerei
- a fertőtlenítés módjai, a fertőtlenítő hatás fokozatai

Kulcsszavak, fogalmak:

- patogén mikroorganizmus, infekció
- a kórokozók száma, virulenciája, ellenálló képesség, behatolás kapuja
- fertőző forrás, terjedési mód, fogékony szervezet
- kórházi tartózkodás alatt szerzett fertőzés, felvételkor még lappangó formában sem volt jelen, a beteget vagy az egészségügyi dolgozót érinti
- az izolálás higiénés szabályai, védőfelszerelés, látogatás rendje, a beteg szállítása
- munkafolyamat, magatartásforma, mikroorganizmusok távoltartása, mikroorganizmusok számának csökkentése, elpusztítása, sterilizálás, fertőtlenítés
- fizikai, kémiai és kombinált eljárások, szanációs hatás, bakteriosztatikus, baktericid, virucid, sporocid, paraziticid, fungistaticus, fungicid

22. A. Ismertesse az emberi szervezet számára fontos tápanyagokat, építőanyagokat! Foglalja össze az anyagcsere lényegét! Ismertesse a kiegyensúlyozott táplálkozás kritériumait!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a tápanyagok és jellemzőik
- a sejtépítő anyagok és jellemzőik
- a közti anyagcsere, a fehérje-, szénhidrát- és zsíryanycsere lényege
- az alapanyagcsere fogalma
- energiaszükséglet, energiaforgalom
- az energiaszükségletet befolyásoló tényezők
- táplálkozási ajánlás elemei

Kulcsszavak, fogalmak:

- fehérjék, szénhidrátok, zsírok, fehérje: szerves, 21 féle aminosav, esszenciális aminosav, állati, növényi eredetű, szénhidrátok: szerves, szén, hidrogén, oxigén, egyszerű szénhidrátok, összetett szénhidrátok, zsírok: szerves, zsírsav, glicerin, egyszerű zsírok, összetett zsírok, állati, növényi zsírok, telített, telítetlen
- ásványi sók, víz, vitaminok, NaCl, intracelluláris, extracelluláris víz, vízben és zsírban oldódó vitaminok
- asszimiláció, disszimiláció, fehérje, aminosavak, zsír, zsírsav, glicerin, szénhidrát, glukóz, bélbolyhok, felszívódás, vena portae, szív, nagyvérkör erei, sejtek
- nyugalomban lévő, 10-12 órája nem táplálkozó, 20C°
- a szervezet energiaigényének fedezése, energia felvétel, energia leadás
- életkor, nem, hőmérséklet, fizikai terhelés, tápláltsági állapot, elhízás, lesóványodás
- gabonafélék, zöldségek, gyümölcsök, tejtermékek, húsok, húskészítmények, tojás, hal, zsír, olaj, édesség, táplálékpiramis/okostányér

22. B. Ismertesse az enteralis mesterséges táplálás lehetséges módjait!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a malnutritio fogalma
- a malnutritio kiváltó tényezői
- a malnutritio következményei
- a tápláltsági állapot felmérése
- az enteralis táplálás módjai, eszközei
- a tápszerek fajtái, tápszeradagolás módjai
- a táplálás lehetséges szövödményei
- a szondatáplálás szabályai

Kulcsszavak, fogalmak:

- tápanyag relatív vagy abszolút hiánya, iatrogén feleslege
- táplálék felvételének, emésztésének, felszívódásának zavara, malignus elváltozások, bélbetegségek, csökkent étvágy, táplálkozás tilalma, idült hasmenés, hányás, táplálkozási képtelenség, felgyorsult anyagcserével, vagy fokozott fehérjebontással járó állapotok, táplálkozási hóbortok
- sebgyógyulási zavarok, oedema készség, decubitus kockázata nő, gyengül az immunvédekezés, vérzési-, alvadási zavarok, anyagcserezavarok, gyógyszerek hatékonyságát befolyásolja, nő az ápolási idő
- fizikális állapot felmérése, testtömeg mérés, testmagasság mérés, BMI,

tápláltsági állapot szűrés, labordiagnosztikai vizsgálat

- iható tápszer szájon keresztül, nasogastricus szonda, duodenalis/jejunalis szonda, enterostoma, PEG, PEJ, tápláló szondák, táplálópumpa, szerelék, tápszer
- komplett, polimer tápszer, szemielementáris tápszer, betegség specifikus tápszer, folyamatos, intermittáló, bólusban adagolt
- hasmenés, székrekedés, hányinger, reflux, hányás, aspiráció, haspuffadás, teltségérzet, egyéb bélrendszeri szövődmények
- szonda helyzetének ellenőrzése, gyomortartalom ellenőrzése, szonda átmosása, higiénés követelmények, betegmegfigyelés, dokumentálás

23. A. Mutassa be a vér összetételét, jellemezze a vér alakos elemeit! Ismertesse az anémiák felosztását, okait, tüneteit és terápiás lehetőségeit!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a vér jellemzői
- a sejt közötti állomány alkotói
- a sejtés állomány alkotói
- az alakos elemek jellemzői
- az anaemia fogalma
- az anémiák felosztása
- az anémiák okai, tünete, kezelése

Kulcsszavak, fogalmak:

- sanguis, folyékony szövet, pH, mennyiség
- 55%, víz, fehérjék, zsírok, szénhidrátok, ásványi sók
- 45%, vörösvértest, fehérvérsejt, vérlemezke
- erythrocyta, haemoglobin, vérfesték, gázszállítás, leukocyta, ellenanyag termelés, fagocitózis, neutrofil granulocyta, eosinofil granulocyta, basofil granulocyta, T- és B- lymphocyta, monocyta, thrombocyta, véralvadás
- vörösvértest száma csökken, haemoglobin tartalom csökken
- normocytas, microcytas, macrocytas, hiány-anémiák, hemolitikus anémiák, aplasticus anémiák
- vashiányos anaemia, anaemia perniciosa, hemolitikus anémiák, aplasticus anaemia, B₁₂-vitamin, folsav, vaskészítmények, transzfúzió

23. B. Ismertesse a transzfúziós terápiával kapcsolatos ápolói teendőket a megadott szempontok szerint!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a transzfúzió célja
- az ABO-, és Rh-vércsoportrendszer
- a transzfúziós terápia előtti ápolói feladatok
- ápolói feladatok transzfúzió alatt
- ápolói feladatok transzfúzió után
- transzfúziós szövődmények jellemzői, teendők szövődmény észlelésekor

Kulcsszavak, fogalmak:

- vér, vérkészítmény bejuttatása
- vörösvértest: A-, B-agglutinogén, vérplazma: anti-A, anti-B izohemagglutinin, A, B, AB, 0 vércsoport jellemzői, D-antigén, Rh⁻, és Rh⁺-vércsoport jellemzői
- vérigénylés, vérvétel, laboratóriumi vércsoport meghatározás, előkészítés ágy melletti vércsoport meghatározáshoz, beleegyező nyilatkozat ellenőrzése, beteg pszichés és fizikális előkészítése, eszközök előkészítése, beadandó vérkészítmény előkészítése, vitális paraméterek, vizeletvizsgálat, dokumentálás
- asszisztálás, biológiai próba menete, folyamatos megfigyelés, szövődményekre utaló jelek, vitális paraméterek, bőr, nyálkahártyák, transzfúziós rendszer megfigyelése, zsák cseréje, transzfúzió befejezéséhez időben orvost hívni
- vitális paraméterek, vizelet megfigyelése, vér- és vizeletvizsgálathoz mintavétel, veszélyes hulladék elhelyezése, vérkészítmény zsákjának megőrzése, dokumentálás
- láz, allergia, hemolitikus reakció, fertőzés, keringési elégtelenség, légembólia,

Szakképesítés: 54 723 02 Gyakorló ápoló

Engedélyszám: 19704-29/2017/EHUMAP

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Elméleti ismeretek szóbeli felidézése

transzfúzió felfüggesztése, orvos értesítése, véna fenntartása, vitális paraméterek ellenőrzése, asszisztálás

24. A. Foglalja össze az agyvelő anatómiai felépítésével kapcsolatos ismereteit! Ismertesse a stroke felosztását, tüneteit és kezelését!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az idegrendszer feladata
- az agyvelő részei anatómiai felosztás szerint
- a nagyagy felépítése
- agyburkok
- az agy vérellátása
- a stroke fogalma
- a stroke kialakulásában szerepet játszó kockázati tényezők
- a stroke felosztása, jellegzetes tünetek
- a stroke kezelési elvei

Kulcsszavak, fogalmak:

- truncus cerebri, medulla oblongata, pons, mesencephalon, diencephalon, thalamus, hypothalamus, cerebellum, cerebrum
- homloklebeny, fali lebeny, nyakszirtlebeny, halántéklebeny, szigetlebeny, Sylvius-hasadék, központi barázda, elülső központi tekervény, hátsó központi tekervény, szürkeállomány, agykéreg, kéreg alatti dúcok, fehérállomány
- dura mater, arachnoidea, pia mater
- arteria carotis interna, arteria vertebralis, érgyűrű, 3 pár artéria, sinusok, vena jugularis interna
- gyorsan kialakuló, 24 órán túl fennálló, tünetegyüttes, oka az agyi érrendszerben kialakult elváltozás
- hypertonia, dohányzás, kor, nem, cukorbetegség, elhízás, alkoholizmus, korábbi TIA, vérlipidek, carotis stenosis, myocardialis infarktus, pitvarfibrilláció, stressz
- vérzéses, ischaemiás, TIA, RIND, progresszív stroke, komplett stroke, intracerebralis vérzés, subarachnoidealis vérzés
- facialis paresis, aphasia (sensoros, motoros), pupilla eltérések, oldaliság, paraesthesia, paresis, mozgáskoordinációs zavar, kóros reflexek
- pozicionálás, oxigén, szükség esetén vérnyomáscsökkentés, vérvalvadásgátlók, thrombolysis, agynyomás csökkentés, idegsebészeti beavatkozás

24. B. Jellemezze Magyarország lakosságának egészségi állapotát! Ismertesse az egészségügyi ellátás hazai rendszerét!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az egészség fogalma
- az egészségi állapotot befolyásoló tényezők
- Magyarország lakosságának egészségi állapota
- a magyar egészségügyi ellátás rendszere és jellemzői
- a progresszív betegellátás fogalma

Kulcsszavak, fogalmak:

- testi, lelki, szociális jóllét, dinamikus egyensúly, betegség hiánya
- endogén tényezők, öröklött tényezők, exogén tényezők, természeti tényezők, társadalmi tényezők, életmód
- születéskor várható élettartam, vezető halálteki tényezők, szív- és érrendszeri betegségek, daganatos betegségek, a lakosság életmódja, egészségre ártalmas magatartásformák

- alapellátás (háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátás, fogorvosi alapellátás, védőnői ellátás, iskola-egészségügyi ellátás, foglalkozás-egészségügyi alapellátás), járóbeteg-szakellátás (szakrendelő, szakambulancia, gondozó), fekvőbeteg szakellátás, aktív és krónikus ellátás (általános kórházak - városi, megyei kórház, egyetemi klinika, országos intézet), egyéb egészségügyi ellátás (mentés, betegszállítás, ügyeleti ellátás, ápolás), progresszivitás
- egymásra épülő, feladatmegosztáson alapuló, ellátási igénynek megfelelő szintre utalás

25. A. Foglalja össze a magzati vérkeringés jellemzőit! Ismertesse a veleszületett szívhibákat!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a keringési rendszer feladata
- a magzati vérkeringés
- shunttel nem járó szívhibák
- jobb-bal shunttel járó szívhibák
- bal-jobb shunttel járó szívhibák

Kulcsszavak, fogalmak:

- véráramlás biztosítása, biztosítja a sejtek tápanyaggal, oxigénnel való ellátását, a bomlástermékek, széndioxid elszállítását
- placenta, köldökszinór, vena umbilicalis, arteria umbilicalis, foramen ovale, ductus Botalli
- Coarctatio aortae, pulmonalis stenosis, aortastenosis, dextrocardia
- Fallot-tetralógia, nagyerek transzpozíciója
- ductus Botalli persistens, kamrai septumdefectus, pitvari septumdefectus

25. B. Ismertesse az egészséges újszülött jellemzőit, gondozását! Mutassa be az anyatejes táplálás fontosságát és a korai anya-gyermek kapcsolat jelentőségét!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az egészséges újszülött jellemzői
- átmeneti működészavarok
- az újszülött gondozása
- az anyatej összetétele, a szoptatás fontossága
- a korai anya-gyermek kapcsolat jelentősége

Kulcsszavak, fogalmak:

- testtömeg, testhossz, fejkörfogat, testarány, testtartás, izomtónus, mozgás, bőr, nemi szervek, érzékszervek, immunrendszer működése, vérnyomás, pulzus, széklet
- fiziológiás testtömeg csökkenés, élettani sárgaság, hormonhatáson alapuló elváltozások
- köldökápolás, pelenkaváltás, fürdetés szabályai, öltöztetés, táplálás
- colostrum, átmeneti tej, érett anyatej, fehérjetartalom, szénhidrátartalom, vitaminok, ásványi anyagok, immunglobulinok, védőfunkció, megfelelő hőmérséklet, könnyen emészthető, antitestek, kevesebb az allergiás, intelligencia, fogazat fejlődése, érzelmi kielégülés
- korai kötődés, érintés, érzelmi, fizikai szükségletek kielégítése, kölcsönösség

26. A. Foglalja össze a bőr megfigyelésének szempontjait és a bőrgyógyászati diagnosztikus eljárásokat! Jellemezze az elsődleges és másodlagos elemi bőrijelenségeket!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a bőr feladata
- a bőr rétegei, mirigyei, származékai
- a bőr megfigyelésének szempontjai
- bőrgyógyászati vizsgáló eljárások
- elsődleges elemi jelenségek
- másodlagos elemi jelenségek

Kulcsszavak, fogalmak:

- mechanikai, hő-, kémiai, sugárhatásokkal szembeni védelem, kórokozókkal szembeni védelem, hőszabályozás, só- és vízraktár, kiválasztás, érzékszerv, tápanyagraktár
- epidermis: többrétegű, elszarusodó laphám, ereket nem tartalmaz, corium: rugalmas kötőszöveti rostok, erekben és idegekben gazdag, subcutis: laza rostos kötőszövet, zsírszövet, verejtékmirigy, faggyúmirigy, szőrzet, köröm
- a bőr színe, nedvessége, hőmérséklete, tapintata, turgora, érhálózat, vizenyő megfigyelése
- anamnézis, fizikális vizsgálat, dermatoszkóp, denzitometria, Wood-fény vizsgálat, biopsia, kórokozók kimutatása, allergia vizsgálatok
- elsődleges elemi jelenség: folt, göbce, göb, csomó, csalángöb, hólyagcsa, hólyag, gennyhólyag, ciszta, daganat
- másodlagos elemi jelenség: pikkely, hámhorzsolás, repedés, fekély, sipoly, pörk, heg

26. B. Foglalja össze a decubitus kialakulásával és ápolásával kapcsolatos ismereteket az alábbi szempontok szerint!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a decubitus fogalma
- a decubitus stádiumbeosztása
- a decubitus kialakulására hajlamosító tényezők
- a decubitus kialakulásának leggyakoribb helyei
- decubitus rizikómérő skálák
- a decubitus megelőzése, ápolása

Kulcsszavak, fogalmak:

- nyomási fekély, nyomó-, nyíróerő, súrlódás, szövetkárosodás
- I.-IV. stádium, ép bőrben elszíneződés, hámhiány, részleges bőrhoány, teljes vastagságú bőrhoány, fascián továbbhaladó szövetelhalás
- immobilitás, mozgáskorlátozottság, alultápláltság, elhízottság, vérkeringési zavarok, magas életkor, inkontinencia, lázas állapot, diabetes mellitus, egyes bőrbetegségek, pszichés zavarok
- háton fekvő beteg: koponya hátsó része, lapocka, könyök, keresztcsont-tájék, sarok, oldalt fekvő: fül, váll, tompor, csípőtaréj, térd, külső és belső boka
- Norton-skála, bővített Norton-skála, Braden-skála
- ágynemű, test tisztán és szárazon tartása, bőrvédő krémek, nyomás enyhítése,

beteg forgatása, helyes betegmozgatási technika, megfelelő táplálás, folyadékbevitel, ürítés biztosítása, egyénre szabott prevenciók terv, betegoktatás, decubitus sebellátás, kötözés, dokumentálás

27. A. Ismertesse a gyermekkorban előforduló, kiütéssel járó fertőző betegségeket! Mutassa be az életkorhoz kötött kötelező védőoltások rendjét!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- scarlatina, rubeola, morbili és varicella oka, tünetei, kezelése, lehetséges szövődményei
- a prevenció fogalma, szintjei
- a védőoltások célja
- az immunitás formái
- a mesterséges immunizálás formái
- korhoz kötött kötelező védőoltások, oltási rend

Kulcsszavak, fogalmak:

- vörheny: Streptococcus, cseppfertőzés, kontaktfertőzés, lappangási idő 1 hét, málnanyelv, kiütés a törzsön, hajlatokban, pontozott pír, penicillin, fertőtlenítés
- rózsahimlő: vírus, cseppfertőzés, lappangási idő 2-3 hét, színes gombostűfejnyi, rózsaszínű kiütések, tüneti kezelés, magzatkárosodás
- kanyaró: vírus, lappangási idő 10 nap, magas láz, köhögés, Koplik-foltok, borsónyi, vörös, összefolyó kiütés, tarkóról, arcról lefelé terjed, encephalitis, pneumonia, középfülgyulladás, lázcsillapítás, köhögéscsillapítás, folyadékpótlás
- bányahimlő: vírus, lappangási idő 2-3 hét, folt, papula, vesicula, pustula, pörk, viszketés, rázókeverék, lázcsillapítás
- betegség elkerülésére irányul, megelőző intézkedés, primer, szekunder, terciér prevenció
- védőoltás – elsődleges prevenció, védettség kialakítása, betegség kiállása nélkül
- veleszületett immunitás, szerzett immunitás
- aktív immunizálás, passzív immunizálás
- BCG, DPTa+IPV+HIB, MMR, Di-Te+MMR, Energix-B

27. B. Határozza meg az ápolási modellek jelentőségét! Ismertesse Virginia Henderson és Dorothea Orem ápolási modelljét!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az ápolási modell fogalma
- az ápolási modellek jelentősége
- a modellek alapjai, összetevői
- az ápolási modellek közös vonásai
- Virginia Henderson ápolási modellje
- Dorothea Orem ápolási modellje

Kulcsszavak, fogalmak:

- felfogások, nézetek rendszere, filozófia
- az ápolási modellek hatása az ápolás gyakorlatára, oktatásra, kutatásra, ápolásmenedzsmentre
- alapja: nézetek értékek, összetevői: emberről ápolásról, környezetről, egészségről vallott nézetek, célok, gyakorlati ismeretek
- az ember, környezet, egészség és ápolás kapcsolata, holisztikus szemlélet, egészségközpontúság, a beteg autonómiájának tiszteletben tartása, partneri kapcsolat
- önálló képesség, függetlenség, 14 alapszükséglet, módosító tényezők
- önállítási igények, önállítási deficit, önállítási képesség fokozása

28. A. Ismertesse a hospice ellátás lényegét, jelentőségét a megadott szempontok szerint!
Ismertesse a haldokló és családjának gondozási feladatait!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a hospice és a palliatív ellátás fogalma, alapelvei
- a hospice szervezeti formái
- a hospice team tagjai
- az ápoló feladatai a hospice team-ben
- a haldoklás szakaszai (Elisabeth Kübler-Ross), a haldokló pszichés gondozása
- a normál gyász lefolyása, a család támogatása

Kulcsszavak, fogalmak:

- hospice: gyógyíthatatlan betegségben szenvedők ellátása, sajátos szellemiség, szolgáltatás, szervezeti rendszer, palliatív ellátás: terminális állapotú beteg tüneteinek enyhítése, szupportív terápia
- fekvőbeteg ellátó részlegek (hospice-otthon, palliatív részleg), otthoni hospice-szakellátás, átmeneti szervezeti formák (ambuláns gondozás, mobil team, nappali kórház, gyászcsoporthoz, telefonos segélyszolgálat)
- orvos, ápoló, gyógytornász, mentálhigiénés szakember, koordinátor, szociális munkás, lelki gondozó, gyásztanácsadó, dietetikus, önkéntes
- alapápolási, szakápolási, oktatási, szervezési feladatok
- elutasítás, düh, alkudozás, depresszió, belenyugvás, a beteg pszichés támogatása az egyes szakaszokban
- anticipációs gyász, sokk, kontrollált szak, tudatosulás, átdolgozás, adaptáció, kommunikáció, egyéni önsegítés, önsegítő klubok, csoportok, pszichoterápia

28. B. Ismertesse a betegek és az egészségügyi dolgozók egészségügyi törvényben rögzített jogait és kötelességeit!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a hatályos egészségügyi törvény fő alapelvei
- a betegjogok ismertetése
- a betegek kötelességei
- a betegjogok érvényesítésének lehetőségei
- az egészségügyi dolgozók jogai és kötelességei

Kulcsszavak, fogalmak:

- a betegek jogainak védelme, esélyegyenlőség, egészségfejlesztés, egészségvédelem, megelőzés, progresszivitás
- az egészségügyi ellátáshoz való jog, emberi méltósághoz való jog, a kapcsolattartás joga, a gyógyintézet elhagyásának joga, tájékoztatáshoz való jog, önrendelkezéshez való jog, az ellátás visszautasításának joga, az egészségügyi dokumentáció megismerésének joga, orvosi titoktartáshoz való jog
- a szolgáltató működési rendjének a tiszteletben tartása, együttműködés, más betegek, egészségügyi dolgozók jogainak tiszteletben tartása
- tájékoztatás a betegjogokról, házirendről, a beteg panaszainak kivizsgálása, betegjogi képviselő, közvetítő tanács
- ellátási kötelezettség, ellátás megtagadása, a vizsgálati módszer és terápia megválasztása, tájékoztatás, dokumentáció, titoktartás, egészségügyi dolgozók védelme, szakmai fejlődéshez való jog és kötelezettség, szervezett érdekvédelem

29. A. Sorolja fel a neurológiában alkalmazott képalkotó diagnosztikai eljárásokat! Ismertesse a komputer tomográfia vizsgálattal (CT) kapcsolatos ápolói feladatokat!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- a gerincvelő elhelyezkedése, szakaszai, szelvényei
- a gerincvelő keresztmetszetének makroszkópos és mikroszkópos szerkezete
- a gerincvelő pályarendszerei
- a neurológiában alkalmazott képalkotó diagnosztikai módszerek
- az CT vizsgálat lényege, formái
- az CT vizsgálat ellenjavallatai, kockázatai
- ápolói feladatok CT vizsgálat előtt és után

Kulcsszavak, fogalmak:

- gerincscsatorna, öreglyuktól az I-II. ágyéki csigolyáig, cervicalis, thoracalis, lumbalis, sacralis, coccygealis szakasz, nyaki: 8 szelvény, mellkasi: 12 szelvény, ágyéki: 5 szelvény, keresztcsonti: 5 szelvény, farki: 1 szelvény
- szürkeállomány, hátsó szarvak, mellső szarvak, oldalsó szarvak, központi csatorna, fehérállomány, kötegek, érzőidegsejtek, mozgatóidegsejtek, vegetatív idegsejtek
- felszálló pályák, leszálló pályák, belső, saját pályarendszer
- röntgen, myelográfia, angiográfia, CT, MRI, agyi szcintigráfia, PET, ultrahang
- számítógépes rétegfelvétel, különböző szögekből készített röntgenfelvételek, számítógépes feldolgozás, natív, kontrasztanyag
- jóderékesség, terhesség, Metformin-tartalmú antidiabetikum, veseelégtelenség
- a beteg pszichés és fizikális előkészítése (tájékoztatás kompetenciának megfelelően, fémtárgyak eltávolítása, beleegyező nyilatkozat ellenőrzése), betegmegfigyelés, allergiás reakciók megfigyelése, dokumentáció

29. B. Mutassa be az öregedés élettani jelenségeit! Foglalja össze az időségek pszichológiai és szociológiai problémáit! Ismertesse az idősgondozás feladatait!

Szemponatok a válaszadáshoz:

- az időskor szakaszai
- az öregedéssel összefüggő testi változások (szervrendszerenként)
- pszichológiai és szociológiai problémák idős korban
- a sikeres öregedés jellemzői
- az idős ember életmódja
- az idős ember gondozásának céljai
- az idősgondozás színterei, feladatai

Kulcsszavak, fogalmak:

- biológiai kor, kronológiai kor, áthajlás kora, idősödés kora, időskor, aggkor, matuzsálemi kor
- kültakaró, érzékszervek állapota, keringési rendszer, légzőrendszer, emésztőrendszer, idegrendszer, mozgásrendszer, kiválasztó rendszer változásai, „5 I” instabilitás, immobilitás, intellektuális hanyatlás, inkontinencia, iatrogén gyógyszerhatások
- érdeklődés változása, magányosság, feleslegessé válás érzése, depresszió, életkörülmény, társadalom, egészségügy
- alkalmazkodás, képességek kihasználása, függőség elfogadása, önbecsülés, örömteli tevékenységek végzése, vannak céljai, aktív, megfelelő éltrend

- napirend, alvás, pihenés, táplálkozás
- harmonikus öregedés biztosítása, kockázatok felmérése, betegségek megelőzése
- ápolási otthon, idősek otthona, házi gondozás, idősek klubja, felmérés, fizikális segítség a napi életvitelben, egyéb tevékenységekben, segédkezés a gyógyszereszedésben, megfigyelés

30. A. Jellemezze a sebek fajtáit! Ismertesse a vérzések típusait, és az elsősegélynyújtó feladatait a vérzések ellátása kapcsán!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a seb fogalma
- a sebek típusai keletkezés szerint
- a mechanikai sebzések fajtái és jellemzői
- a sebellátás formái
- az elsősegélynyújtó teendői sebellátás során
- artériás, vénás, hajszáleres vérzés jellemzői, ellátása

Kulcsszavak, fogalmak:

- vulnus, szövetfolytonosság megszakadás
- alkalmi sebek (mechanikai, kémiai, sugár-, termikus hatás), műtéti sebek
- horzsolts, metszett, vágott, szúrt, zúzott, szakított, harapott, lőtt seb
- ideiglenes sebellátás (elsősegélynyújtás), végleges sebellátás
- sérült elhelyezése, vérző végtag megemelése, szorító ruházat eltávolítása, sebkörnyék megtisztítása, fertőtlenítés, steril gézlappal fedés, rögzítés
- artériás: élénkpiros, spriccelő, pulzáló, artériás nyomópontok, nyomókötés, vénás: vörös, egyenletesen folyó, nyomókötés, hajszáleres: sötétvörös, gyöngyöző, sebellátás

30. B. Foglalja össze a rehabilitációval kapcsolatos ismereteket! Ismertesse a fogyatékoság formáit! Mutassa be az akadálymentes környezet jellemzőit!

Szempontok a válaszadáshoz:

- a rehabilitáció és a habilitáció fogalma
- a rehabilitáció részterületeinek bemutatása
- a rehabilitáció szinterei
- a fogyatékoság fogalma, formái
- akadályok fajtái, az akadálymentes környezet jellemzői

Kulcsszavak, fogalmak:

- rehabilitáció: szervezett segítség, a társadalom nyújtja a fogyatékos személynek, hogy a megmaradt képességekkel elfoglalhassák helyüket a közösségben, habilitáció: veleszületett, illetve fejlődési rendellenesség, betegség, baleset miatt fejlődésében megzavart, emiatt a közösségi életben akadályozott gyermekekre, felnőttekre irányuló rehabilitáció
- orvosi, pedagógiai, foglalkozási, szociális rehabilitáció
- országos intézmények, kórházi osztályok, félúti intézmények, rehabilitációs osztályok, szakrendelések, szakambulanciák, önálló rehabilitációs szakrendelések, lakóközösségi rehabilitáció, szociális intézményhálózat, fogyatékos gyermekek pedagógiai és szociális rehabilitációs intézményei
- alapvető tevékenységek végrehajtásának akadályozottsága, látássérült, hallássérült, beszéd fogyatékoság, autizmus, értelmi fogyatékoság, mozgásszervi fogyatékoság, halmozottan fogyatékos
- függőleges akadályok, vízszintes akadályok, térbeli akadályok, ergonómiai akadályok (nyílászárók, berendezések, bútorok használatának akadályai), antropológiai akadályok, érzékelési akadályok

